Notes du mont Royal
WWW.NOTESDUMONTROYAL.COM

Cette œuvre est hébergée sur «*Notes du mont Royal*» dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

D. Kiliano in Rebdorff priori dignissimo Thomas ... dono transmisit

2.

BIBLIOTHECA REGIA MONACENSIS

In hoc opere continentur.

Heſiodi aſcræi duo libri Georgicon ἔργα καὶ ἡμέραι, id eſt opera & dies, ſaluberrimis pleni doctrinis.

Catonis Romani moralia inſtituta.

Tabula Cebetis Thebani miro ingenio, qua ad uirtutẽ pergas, uiam inſinuans, & alia quædam.

Græce & Latine

ὁ πίνδαρος ταῦτ' ἐπέγραψε.

χαῖρε δὶς ἡβήσας καὶ δὶς τάφου ἀντιβολήσας

ἡσίοδ' ἀνθρώποις μέτρον ἔχων σοφίης

ὁ ὀτ̓τόμαρος Αἴδως

τὴν ἀρετὴν ἐδίδαξεν ὁμῶς καὶ ἀγορήτια χρυσός

ἡσίοδος γλῶσσα διὰ χρησάμενος.

Ottomarus Aidos Argentinus.

Eloquio uirtus iuncta, eſt ſapientia phraſi,

Heſiodi monitis, quæ geminata placent

Ioannes Knoblouch formulis excuſit, Argentoraci.

Carmina sunt auris communia, Caesar ...

242. C.

1515

ΗΣΙΟΔΟΥ ΤΟΥ ΑΣΚΡΑΙΟΥ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ.

Μοῦσαι πιερίηθεν ἀοιδῇσι κλείουσαι
Δεῦτε δὴ ἐννέπετε σφέτερον πα
τέρ' ὑμνείουσαι.
Ὅντε διὰ βροτοὶ ἄνδρες ὁμῶς ἄφατοί
τε φατοί τε
» Ῥητοί τ' ἄῤῥητοί τε. διὸς μεγάλοιο ἕκητι.
» Ῥεῖα μὲν γὰρ βριάει, ῥεῖα δὲ βριάοντα χαλέπτει
» Ῥεῖα δ' ἀρίζηλον μινύθει, καὶ ἄδηλον ἀέξει.
» Ῥεῖα δέ τ' ἰθύνει σκολιὸν καὶ ἀγήνορα κάρφει,
» Ζεὺς ὑψιβρεμέτης. ὃς ὑπέρτατα δώματα ναίει.
Κλῦθι ἰδὼν ἀΐων τε δίκῃ δ' ἴθυνε θέμιστας
Τύνη ἐγὼ δέ κε πέρσῃ ἐτήτυμα μυθησαίμην
Οὐκ ἄρα μοῦνον ἔην ἐρίδων γένος. ἀλλ' ἐπὶ γαῖαν
Εἰσὶ δύω. τὴν μὲν κεν ἐπαινήσειε νοήσας.
Ἡ δ' ἐπιμωμητή, διὰ δ' ἄνδιχα θυμὸν ἔχουσιν
Ἡ μὲν γὰρ πόλεμόν τε κακὸν καὶ δῆριν ὀφέλλει
Σχετλίη. οὔτις τήνγε φιλεῖ βροτός, ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης
Ἀθανάτων βουλῇσιν ἔριν τιμῶσι βαρεῖαν
Τὴν δ' ἑτέρην προτέρην μὲν ἐγείνατο νὺξ ἐρεβεννή
Θῆκε δέ μιν κρονίδης ὑψίζυγος αἰθέρι ναίων.
Γαίης τ' ἐν ῥίζῃσι καὶ ἀνδράσι, πολλὸν ἀμείνω
Ἥ τε καὶ ἀπάλαμόν περ ὁμῶς ἐπὶ ἔργον ἐγείρει.
Εἰς ἕτερον γάρ τίς τε ἰδὼν ἔργοιο χατίζων
Πλούσιον, ὃς σπεύδει μὲν ἀρόμμεναι, ἠδὲ φυτεύειν
» Οἶκόν τ' εὖ θέσθαι. ζηλοῖ δέ τε γείτονα γείτων.
» Εἰς ἄφενον σπεύδοντ', ἀγαθὴ δ' ἔρις ἥδε βροτοῖσι,

Bayerische
Staatsbibliothek
München

HESIODI ASCRAEI OPERA ET DIES.

MVſæ Pierides cantu celebres,
Adeſte obſecro, ac explicate mihi ue-
ſtrũ per parentem carminibus,
Cuius nam rei gratia, mortales ſimul
illáudati ſint laudatiq;,
„ Fama inſignes, & ignobiles, Iouis magni cauſa id euenit,
„ In ꝓmptu em̃ illi ẽ uires adijcere lãguido fortiq; ſurrĩpe
„ Facile ęquidem illuſtrem deijcit, & obſcurum extollit,
„ Proinde ſine negocio prauũ corrigit, elatumq; deprimit
„ Iupiter altitonans, ſuperni habitator domicilij,
Audi inquã cũcta uidens audiensq;, iuſticię dirige leges,
At mihi liceat Perſium fratrem ueris admonere
Q̃nquidẽ nõ unũ eſt ſolũ certãdi genus, q̃nimo in terris
Gemina ſunt, quorũ alterũ quidẽ laudat honeſta ſtudia
Alterũ culpatũ ẽ ac flagitioſũ, & hęc ĩ diuerſũ ĩpellũt aĩm,
Hoc nãq;, bellum improbum ſimul ac rixam auget,
Moleſtũ plane gen⁹ & exoſũ mortalib⁹, niſi urgeat neceſ
Dijs uolẽtibus, nã tũc & pugnã paci ꝓferũt atrocẽ (ſitas
Porro alterum illud primũ genuit nox caliginoſa
Poſuitq; ip̃m ſaturnius celſi ſedens cœlicola,
In terrã, radicibusq; indidit & hoĩbus, meli⁹ ſane multo
Iſtud quidẽ, nam & inertem ſimul ad opus excitat,
Quum alium quempiã intuetur feriatus
Diuitem, Sic em̃ is arandi incitat̃ ſtudio aut plantandi,
„ Remq; curat familiarẽ, æmulat̃ em̃ uicinus uicinum.
„ Atq; ad rẽ ampliãdã artib⁹ agitat bõa plane pugna mor

,, καὶ κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει, καὶ τέκτονι τέκτων.
,, καὶ πτωχὸς πτωχῷ φθονέει, καὶ ἀοιδὸς ἀοιδῷ.
ὦ πέρση.. σὺ δὲ ταῦτα τεῷ ἐνικάτθεο θυμῷ.
μὴ δέ σ' ἔρις κακόχαρτος ἀπ' ἔργου θυμὸν ἐρύκοι
νείκε' ὀπιπεύοντ' ἀγορῆς ἐπακκουὸν ἐόντα
ὤρη γάρ τ' ὀλίγη πέλεται νεικέων τ' ἀγορέων τε
ᾧτινι μὴ βίος ἔνδον ἐπηετανὸς κατάκειται
ὡραῖος, τὸν γαῖα φέρει δημήτερος ἀκτήν.
τοῦ κε κορεσσάμενος, νείκεα καὶ δῆριν ὀφέλλοις
κτήμασ' ἐπ' ἀλλοτρίοις. σοὶ δ' οὐκέτι δεύτερον ἔσται
ὧδ' ἔρδειν ἀλλ' αὖθι διακρινώμεθα νεῖκος
ἰθείῃσι δίκαις αἵτ' ἐκ διός εἰσιν ἄρισται.
ἤδη μὲν γὰρ κλῆρον ἐδασσάμεθα ἄλλά τε πολλὰ
ἁρπάζων ἐφόρεις μέγα κυδαίνων βασιλῆας
δωροφάγους. οἳ τήνδε δίκην ἐθέλουσι δικάσσαι.
,, νήπιοι. οὐδ' ἴσασιν ὅσῳ πλέον ἥμισυ παντὸς
οὐδ' ὅσον ἐν μαλάχῃ τε καὶ ἀσφοδέλῳ μέγ' ὄνειαρ.
κρύψαντες γὰρ ἔχουσι θεοὶ βίον ἀνθρώποισι.
ῥηϊδίως γάρ κεν καὶ ἐπ' ἤματι ἐργάσσαιο
ὥστε σε κεἰς ἐνιαυτὸν ἔχειν καὶ ἀεργὸν ἐόντα
αἶψά κε πηδάλιον μὲν ὑπὲρ καπνοῦ καταθεῖο,
ἔργα βοῶν δ' ἀπόλοιτο καὶ ἡμιόνων ταλαεργῶν
ἀλλὰ ζεὺς ἔκρυψε χολωσάμενος φρεσὶν ᾗσιν
ὅττι μιν ἐξαπάτησε προμηθεὺς ἀγκυλομήτης.
τοὔνεκ' ἄρ' ἀνθρώποισιν ἐμήσατο κήδεα λυγρά.
κρύψε δὲ πῦρ, τὸ μὲν αὖθις ἐῢς πάϊς ἰαπετοῖο.
ἔκλεψ' ἀνθρώποισι διὸς πάρα μητιόεντος
ἐν κοίλῳ νάρθηκι λαθὼν δία τερπικέραυνον.

,, Figulus ſic figulũ odit,& faber fabrum,
,, Mendicus mendico inuidet,deinde Poeta Poetæ,
Tu uero Perſi,hęc tuo fac inſideant animo,
Ne pugna quã mali oblectant̃ tibi ab opę animũ auocet,
Neu contendas ſpeculator eſſe fori ,iurgiorũq; auditor.
Cura eñ exigua illi eſſe debet litium forenſium,
Cui non uictus domi annuus reconditur
Suo collectus tp̃e,at ſi eũ(quẽ terra edit) cereris fructum
Copioſũ poſſideas,tũ forte pugnaſ,ac rixã augeaſ licebit
Ex facultatibus alienis,uerũ caue denuo per te id fiat,
Q d'olim faciebas,Quin magis iudicio litẽ dirimamus,
Rectaq; iuſticia,Illa eñ longe optima ex Ioue eſt,
Proinde diuiſa iam hæreditate,tu non pauca
Diripiẽdo abſtuliſti,q̃bus multũ gl'iæ adijceres iudicibus
Doni uoracib⁹,nã illi iure negociũ ſuſcepant diffiniẽdũ,
,, Stulti ꝑfecto,ut q̃ neſcirẽt quãto p̄ſtet toto dimidiatũ,
Quãtusue maluę ſit,aut herbę fructus.
Celauerunt enim dij immortales uictum homines,
Quũ ſine negocio unius diei labor præſtaret olim,
Vt tibi annua eſſent alimenta,etiamnum ocioſo
Mox temonem fumo poteras adhibere,
Opa boum tũc remiſſa,muliq; laborꝫ patiẽtes feriabant̃,
At Iupiter excandeſcẽs abdidit hanc facilitatẽ,ubi ſenſit
Se fraude nõ mediocri uerſuto a Prometheo circũuẽtũ.
Vnde & mortalibus curas exaggerauit triſtes,
Occuluit ignem,rurſus bonus filius Iapeti
Furtim abſtulit cauto Ioui,hominibus reſtituens
Curua in ferula clam,eo qui ſulmine gaudet Ioue,

τὸν δὲ χολωσάμενος προσέφη νεφεληγερέτα ζεύς·
ἰαπετιονίδη πάντων πέρι μήδεα εἰδώς,
χαίρεις πῦρ κλέψας, καὶ ἐμὰς φρένας ἠπεροπεύσας,
σοί τ' αὐτῷ μέγα πῆμα καὶ ἀνδράσιν ἐσσομένοισι,
τοῖς δ' ἐγὼ ἀντὶ πυρὸς δώσω κακὸν, ᾧ κεν ἅπαντες
τέρπωνται κατὰ θυμὸν, ἑὸν κακὸν ἀμφαγαπῶντες.
ὣς ἔφατ' ἐκ δ' ἐγέλασσε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.
ἥφαιστον δ' ἐκέλευσε περικλυτὸν, ὅττι τάχιστα
γαῖαν ὕδει φύρειν, ἐν δ' ἀνθρώπου θέμεν αὐδὴν.
καὶ σθένος· ἀθανάτῃς δὲ θεῇς εἰς ὦπα ἐΐσκειν
παρθενικῆς καλὸν εἶδος ἐπήρατον, αὐτὰρ ἀθήνην
ἔργα διδασκῆσαι πολυδαίδαλον ἱστὸν ὑφαίνειν,
καὶ χάριν ἀμφιχέαι κεφαλῇ χρυσῆν ἀφροδίτην.
καὶ πόθον ἀργαλέον, καὶ γυιοκόρους μελεδῶνας.
ἐν δὲ θέμεν κύνεόν τε νόον καὶ ἐπίκλοπον ἦθος,
ἑρμείην ἤνωγε διάκτορον ἀργειφόντην.
ὣς ἔφατ' οἱ δ' ἐπίθοντο διῒ κρονίωνι ἄνακτι.
αὐτίκα δ' ἐκ γαίης πλάσσε κλυτὸς ἀμφιγυήεις
παρθένῳ αἰδοίῃ ἴκελον κρονίδεω διὰ βουλάς.
ζῶσε δὲ καὶ κόσμησε θεὰ γλαυκῶπις ἀθήνη.
ἀμφὶ δὲ οἱ χάριτές τε θεαὶ καὶ πότνια πειθὼ
ὅρμους χρυσείους ἔθεσαν χροῒ ἀμφὶ δὲ τήνγε,
ὧραι καλλίκομοι στέφον ἄνθεσιν εἰαρινοῖσι.
πάντα δέ οἱ χροῒ κόσμον ἐφήρμοσε παλλὰς ἀθήνη.
ἐν δ' ἄρα οἱ στήθεσσι διάκτορος ἀργειφόντης
ψεύδεά θ' αἱμυλίους τε λόγους καὶ ἐπίκλοπον ἦθος
τεῦξε διὸς βουλῇσι βαρυκτύπου. ἐν δ' ἄρα φωνὴν
θῆκε θεῶν κῆρυξ· ὀνόμηνε δὲ τήνδε γυναῖκα,

Ad hunc ira percitus nubicoga Iupiter,
Iapetionides inquit qui cõſilioꝝ oĩm cõſcius haberis,
Gaudes ob id modo q̃d ignẽ ſurripiens mihi impoſuerſ,
Magno certe tuiipius malo, cũctorũq; q futuri ſũt poſte
Illos em̃ ego, p igne donabo pnicie ſua, qua om̃es ri,
Auidi ſe oblectent capitale ſibi amplexati malum,
V t dixit in riſum ſoluitur pater hominũq; deumq;,
V ulcano deinde iuſſit inſigni, ut mox
Terram aquæ miſceat, uocem miſturæ humanã addat,
Et robur, facie illa deabus nõ cędat immortalibus,
Virginea plane forma uenuſta ſimul & amabili, quã Pal
Statim opa edoceat uarietate cõſpicua tela texere, las
Gratiã capiti adhibeat uenus aurea,
Cæterũ triſtis illi adſit animus q curis extenuet corpus,
Mens nõ deſit fallax aſſueta dolis,
Quã ut illi miniſtraret Argicida Mercurio idixit Iupiter
Atq; ubi finierat uerba paruerũt dij regi ſuo ſaturnio
Moxq; inſignis ille claudus e terra V ulcanus finxit,
Virgineã, ppemodũ formã, ſic em̃ ſaturnio uiſum fuit,
Cinxit hãc deinde ſimul ac ornauit glaucis oculis Miner
Circũdant Charites deæ uenerãdaq; Pitho, ua,
Monilia aurea collo, illi deinde,
Tempora pulchricoma coronãt floribus uernantibus,
Omne antem forme decus Attica largitur Pallas,
Itaq; pectori, Deoꝝ interpres Argicida indidit,
Dolos ac fallaces uerboꝝ illecebras, rapacem animum,
Formatq; iuxta Iouis imperium graue ſonantem uocem
Deorum preco nomen imponens mulieri,

πανδώρην. ὅτι πάντες ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες
δῶρον ἐδώρησαν πῆμ' ἀνδράσιν ἀλφηστῇσιν.
αὐτὰρ ἐπὶ δόλον αἰπὺν ἀμήχανον ἐξετέλεσεν
εἰς ἐπιμηθέα πέμπε πατὴρ κλυτὸν ἀργειφόντην
δῶρον ἄγοντα θεῶν ταχὺν ἄγγελον. οὐδ' ἐπιμηθεὺς
ἐφράσαθ' ὥς οἱ ἔειπε προμηθεὺς, μήποτε δῶρον
δέξασθαι πὰρ ζηνὸς ὀλυμπίου. ἀλλ' ἀποπέμπειν
ἐξοπίσω. μήπου τι κακὸν θνητοῖσι γένηται.
,, αὐτὰρ ὁ δεξάμενος ὅτε δὴ κακὸν εἶχ' ἐνόησε.
πρὶν μὲν γὰρ ζώεσκον ἐπὶ χθονὶ φῦλ' ἀνθρώπων
νόσφιν ἄτερ κακῶν καὶ ἄτερ χαλεποῖο πόνοιο,
νούσων τ' ἀργαλέων, αἵ τ' ἀνδράσι γῆρας ἔδωκαν.
αἶψα γὰρ ἐν κακότητι βροτοὶ καταγηράσκουσι.
ἀλλὰ γυνὴ χείρεσσι πίθου μέγα πῶμ' ἀφελοῦσα
ἐσκέδας', ἀνθρώποισι δ' ἐμήσατο κήδεα λυγρά,
μούνη δ' αὐτόθι ἐλπὶς ἐν ἀρρήκτοισι δόμοισι
ἔνδον ἔμιμνε πίθου ὑπὸ χείλεσι. οὐδὲ θύραζε
ἐξέπτη. πρόσθεν γὰρ ἐπέμβαλε πῶμα πίθοιο
αἰγιόχου βουλῇσι διὸς νεφεληγερέταο.
ἄλλα δὲ μυρία λυγρὰ κατ' ἀνθρώπους ἀλάληται.
πλείη μὲν γὰρ γαῖα κακῶν. πλείη δὲ θάλασσα.
νοῦσοι δ' ἀνθρώποισιν ἐφ' ἡμέρῃ, ἠδ' ἐπὶ νυκτὶ
αὐτόματοι φοιτῶσι κακὰ θνητοῖσι φέρουσαι
σιγῇ, ἐπεὶ φωνὴν ἐξείλετο μητίετα ζεύς. ὣς
οὕτως οὔτι που ἐστὶ διὸς νόον ἐξαλέασθαι
εἰ δ' ἐθέλεις, ἕτερόν τοι ἐγὼ λόγον ἐκκορυφώσω
εὖ καὶ ἐπισταμένως. σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν,
ὡς ὁμόθεν γεγάασι θεοὶ θνητοί τ' ἄνθρωποι

Pandora: quādoquidē omnium cælicolarum,
Donis illa referta erat, peſtis cūctis ꝗbus cōtigeret mor-
Deinde ubi tantū Iupiter aſtum cōfecerat, talibus,
Ad Epimetheū mittit pat̄ Argicidā Mercuriū, (theus
Qui hāc illi dono ferat, nō ſegnē nūciū, ſed neq; Epime-
Satis ꝓſpectū habuit qđ illi p̄dixerat frat̄, ne unq; donū
Adciꝑet ab Ioue olympio, ꝗn magis mox remitteret
Retro, ne perniciem hac occaſione afferret mortalibus,
„ Veꝝ is accepto dono mox agnouit qđ illi obuēit malū.
Prius eñ uitam agebat in terris hominū genus,
Sine ullis malis, liberum ſane ab infeſtis laboribus,
Moleſtiſq; morbis, nam hæc ſenecta attulit hominibus,
Mox illis ſimul cū malis omnibus ętate ingraueſcētibus,
Cæterū mulier manibus magnū urnę dimouēs oꝑculū,
Diſꝑſit quæ inibi cōtinebant̄, hinc triſtes ꝓpinate homi
Sola proinde ſpes infractum domicilium bus curæ.
Intus manēdo occupat, ſub labris urnæ ſe continēs, neq;
Euocat, nam prius obiecerat tegmen urnæ foras
Iupiter, qui hoc deſtinarat nubicoga.
Innumerę profeſto calamitatis humanę ſeminarium,
Quū multis ex hoc terra malis ſcateat, nec minus mare,
Ad hæc morbi accidant mortalibus nocte dieq;,
Sua nimirū ſponte prouenīētibus ijs quę exitiū afferūt,
Subq; ſilentio adempta illis uoce a cauto Ioue,
Adeo nihil eſt quod eius cognitionē ſubterfugiat,
Quod ſi lubeat audire tibi, ego ſermonē alteꝝ cōtingā,
Belle ſimul ac diligent̄ diſſerēdo, qđ tu aīo recōdas uelim,
Quēadmodū ſimul fere ꝓgnati ſint dij īmortales ac ho-

χρύσεον μὲν πρώτιστα γένος μερόπων ἀνθρώπων
ἀθάνατοι ποίησαν ὀλύμπια δώματ᾽ ἔχοντες.
οἱ μὲν, ἐπὶ κρόνου ἦσαν, ὅτ᾽ οὐρανῷ ἐμβασίλευεν.
ὥστε θεοὶ δ᾽ ἔζωον ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες
νόσφιν ἄτερ τε πόνων καὶ ὀϊζύος οὐδέ τι δειλὸν
γῆρας ἐπῆν. αἰεὶ δὲ πόδας καὶ χεῖρας ὅμοιοι
τέρποντ᾽ ἐν θαλίῃσι κακῶν ἔκτοσθεν ἁπάντων.
θνῆσκον δ᾽ ὥς ὕπνῳ δεδμημένοι. ἐσθλὰ δὲ πάντα
τοῖσιν ἔην. καρπὸν δ᾽ ἔφερε ζείδωρος ἄρουρα
αὐτομάτη πολλόν τε καὶ ἄφθονον. οἱ δ᾽ ἐθελημοὶ
ἥσυχοι ἔργα νέμοντο σὺν ἐσθλοῖσιν πολέεσιν.
αὐτὰρ ἐπεί κεν τοῦτο γένος κατὰ γαῖα κάλυψεν
τοὶ μὲν δαίμονές εἰσι διὸς μεγάλου διὰ βουλὰς,
ἐσθλοὶ ἐπιχθόνιοι φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων.
οἵ ῥα φυλάσσουσίν τε δίκας καὶ σχέτλια ἔργα
ἠέρα ἑσσάμενοι, πάντῃ φοιτῶντες ἐπ᾽ αἶαν
πλουτοδόται. καὶ τοῦτο γέρας βασιλήϊον ἔχον
δεύτερον αὖτε γένος πολὺ χειρότερον μετόπισθεν
ἀργύρεον ποίησαν, ὀλύμπια δώματ᾽ ἔχοντες.
χρυσέῳ οὔτε φυὴν ἐναλίγκιον οὔτε νόημα.
ἀλλ᾽ ἑκατὸν μὲν παῖς ἔτεα παρὰ μητέρι κεδνῇ
στρέφετ᾽ ἀτάλλων μέγα νήπιος ᾧ ἐνὶ οἴκῳ
ἀλλ᾽ ὅταν ἡβήσειε καὶ ἥβης μέτρον ἵκοιτο.
παυρίδιον ζώεσκον ἐπὶ χρόνον ἄλγε᾽ ἔχοντες
ἀφραδίαις. ὕβριν γὰρ ἀτάσθαλον οὐκ ἐδύναντο
ἀλλήλων ἀπέχειν, οὐδ᾽ ἀθανάτους θεραπεύειν
ἤθελον. οὐδ᾽ ἔρδειν μακάρων ἱεροῖς ἐπὶ βωμοῖς
ἣ θέμις ἀνθρώποισι κατ᾽ ἤθεα. τοὺς μὲν ἔπειτα
ζεὺς κρονίδης ἔκρυψε χολούμενος, οὕνεκα τιμὰς

Aureũ primogenus diuerſi ſermonis hominũ
Dij ſuperi formarũt cæleſtibus freti domicilijs,
Et hij q̃dẽ ſaturni parebãt imꝑio,q̃ tũc in cęlis regnabat
Eratq; illis queãdmodũ & dijs uita a curis ꝓrſus libera,
Nullis onerabãt̃ laboribus,nullus mœror nulla triſticia
Aderat ſenectuti,æq̃le ſꝑ robur manꝰ habebãt ac pedes,
Conuiuia illis grata,om̃ibus uacui malis,
Mors illos adoriebat̃,ueluti ſomno ſupp̃ſſos,bona ſimul
Illis erãt fruges,ꝑduxit gleba fertilis, omnia
Spõte ſua plurimas, nulla ijs inuidia,uolũtas eadẽ oĩbus
Feriati ab opere fruebant̃ ſimul bonis q̃ plurimis,
Deinde ubi genus hoc terra abſcondit,
Numina mox facti,ſic em̃ Ioui uiſum erat,
In bonos cuſtodes hominũ ſuper terrã deſtinati,
Obſeruant quæ ab illis recte ac perperã geruntur,
Veſtiunt̃ autẽ aere,& paſſim errantes per terras,
Opes largiebant̃,idq; illis regium erat munus,
Secũdũ rurſus genꝰ multo deteriꝰ p̃mo,poſtea
Argenteum fecerũt Dij olympum incolentes
Aureo,nec forma ſimile,nec mente,
Sed centũ puer annis pone piam matrem
Alebat̃ creſcens,diu rudis domi,
At ubi pubertatem attigit,iam adultus
Puſillum temporis uiuebãt doloribus referti ſimul ac
Stolidi,ab iniurijs nequibant
Sibi tꝑare,q̃s mutuo in ſe exercebãt,deorũ cultũ
Aſꝑnabant̃,nulla diuoꝝ altaribus adhibere ſacrificia,
Fas erat illoꝝ hoĩm ritu,uerũ poſteaq̃ & iſtos
Iupiter Saturnius terra iratus cõtexit ob reuerentiam

οὐκ ἐδίδουν μακάρεσσι θεοῖς. οἳ ὄλυμπον ἔχουσι.
αὐτὰρ ἐπεὶ καὶ τοῦτο γένος κατὰ γαῖα κάλυψε,
τοὶ μὲν ὑποχθόνιοι μάκαρες θνητοὶ καλέονται
δεύτεροι. ἀλλ' ἔμπης τιμὴ καὶ τοῖσιν ὀπηδεῖ.
ζεὺς δὲ πατὴρ τρίτον ἄλλο γένος μερόπων ἀνθρώπων
χάλκειον ποίησ' οὐκ ἀργυρέῳ οὐδὲν ὁμοῖον
ἐκ μελιᾶν, δεινόν τε καὶ ὄμβριμον, οἷσιν ἄρηος
ἔργ' ἔμελε στονόεντα καὶ ὕβριες. οὐδέ τι σῖτον
ἤσθιον. ἀλλ' ἀδάμαντος ἔχον κρατερόφρονα θυμόν.
ἄπλαστοι. μεγάλη δὲ βίη καὶ χεῖρες ἄαπτοι,
ἐξ ὤμων ἐπέφυκον ἐπὶ στιβαροῖς μελέεσσιν.
τοῖς δ' ἦν χάλκεα μὲν τεύχεα. χάλκεοι δέ τε οἶκοι.
χαλκῷ δ' εἰργάζοντο. μέλας δ' οὐκ ἔσκε σίδηρος,
καὶ τοὶ μὲν χείρεσσιν ὑπὸ σφετέρῃσι δαμέντες
βῆσαν ἐς εὐρώεντα δόμον κρυεροῦ ἀΐδαο.
νώνυμοι. θάνατος δὲ καὶ ἐκπάγλους περ ἐόντας
εἷλε μέλας. λαμπρὸν δ' ἔλιπον φάος ἠελίοιο.
αὐτὰρ, ἐπεὶ, καὶ τοῦτο γένος κατὰ γαῖα κάλυψε,
αὖθις ἔτ' ἄλλο τέταρτον ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ,
ζεὺς κρονίδης ποίησε δικαιότερον καὶ ἄρειον
ἀνδρῶν ἡρώων θεῖον γένος. οἳ καλέονται
ἡμίθεοι, προτέρη γενεῇ κατ' ἀπείρονα γαῖαν.
καὶ τοὺς μὲν πόλεμός τε κακὸς καὶ φύλοπις αἰνὴ
τοὺς μὲν, ἐφ' ἑπταπύλῳ θήβῃ καδμηΐδι γαίῃ
ὤλεσε μαρναμένους μήλων ἕνεκ' οἰδιπόδαο
τοὺς δὲ καὶ ἐν νήεσσιν ὑπὲρ μέγα λαῖτμα θαλάσσης
εἰς τροίην ἀγαγὼν, ἑλένης ἕνεκ' ἠϋκόμοιο.
ἔνθ' ἤτοι μὲν, θανάτου τέλος ἀμφεκάλυψε

Dijs beatis negatam,qui olympum obtinent,
Sed ubi & genus hoc terris eſt abditum
Quod & ipſum in terris beatorũ mortaliũ nomen
Secundũ accepit,honore ſuo & illos ſequente,
Iupiter parẽs tertiũ genus aliud uarij ſermõis hoĩm
Aeneũ fecit,ab argẽteo ſane oino diſſimile (tẽ illis
Vt puta ex arboribꝰ,durũ certe atqꝫ horrẽdũ,Martis au
Oꝑa curæ erãt luctuoſa ad iiurias,ꝓmptis,Cibũ nõ
Capiebant.quippe adamantino robuſtoqꝫ aĩo præditi
Et deformes,magna illis uiolentia,manuſqꝫ itractabiles
Ex humeris prominebãt,rigida prorſus membra
Aerea geſtabãt arma,ærea illis domicilia,
Aes exercebant,nondũ enim ferri erat uſus
Et illi quidem ſuis ipſimet manibus domiti
Deſcenderũt in caliginoſam horridi Ditis domum
Infames,nam mors eos etiãnum terrificos
Abſtulit atra,ſplendidũ ſolis lumen relinquentes.
Sed poſtqꝫ & iſtud genus terra abſcondit.
Rurſus & aliud quartũ in terra multoꝝ altrice
Iupiter ſaturnius fecit,iuſtius certe & omniũ melius
Virorũ ſane Heroum ac Deorũ genus,qui uocanť
Semidei,priori generi per omnẽ terrã confines,
Nam & illos bellum exitiale grauiſqꝫ pugna
Apud Thebas urbẽ ſeptẽ portarũ terrã Cadmo ſubditã
Perdidit pugnantes,ob opes Oedipi,
Deniqꝫ & illos in nauibus per ingentes maris fluctus
Troiam nauigantes duces,comptæ Helenæ gratia
Ibi mortis terminus cõp̄hendens oppreſſit,

ἔνθ' ἤτοι μὲν, θανάτου τέλος ἀμφεκάλυψε.
τοῖς δὲ δίχ' ἀνθρώπων βίοτον καὶ ἤθε' ὀπάσας
Ζεὺς κρονίδης κατένασε πατὴρ ἐς πείρατα γαίης.
καὶ τοὶ μὲν ναίουσιν ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες
ἐν μακάρων νήσοισι, παρ' ὠκεανὸν βαθυδίνην
ὄλβιοι ἥρωες. τοῖσι μελιηδέα καρπὸν
τρὶς τοῦ ἔτους θάλλοντα φέρει ζείδωρος ἄρουρα.
μηκέτ' ἔπειτ' ὤφελον ἐγὼ πέμπτοισι μετεῖναι
ἀνδράσιν. ἀλλ' ἢ πρόσθε θανεῖν ἢ ἔπειτα γενέσθαι.
νῦν γὰρ δὴ γένος ἐστὶ σιδήρεον. οὐ δέ ποτ' ἦμαρ
» παύσονται καμάτου καὶ ὀιζύος, οὐδέ τι νύκτωρ
» φθειρόμενοι. χαλεπὰς δὲ θεοὶ δώσουσι μερίμνας
» ἀλλ' ἔμπης καὶ τοῖσι μεμίξεται ἐσθλὰ κακοῖσιν.
Ζεὺς δ' ὀλέσει καὶ τοῦτο γένος μερόπων ἀνθρώπων
εὖτ' ἂν γεινόμενοι πολιοκρόταφοι τελέθωσιν.
οὐδὲ πατὴρ παίδεσσιν ὁμοίιος. οὐδέ τι παῖδες.
οὐδὲ ξεῖνος ξεινοδόκῳ καὶ ἑταῖρος ἑταίρῳ.
οὐδὲ κασίγνητος φίλος ἔσσεται ὥσπερ πάρος περ.
αἶψα δὲ γηράσκοντας ἀτιμήσουσι τοκῆας.
μέμψονται δ' ἄρα τοὺς χαλεποῖς βάζοντες ἔπεσσι
σχέτλιοι. οὐδὲ θεῶν ὄπιν εἰδότες, οὐδέ μεν οἵγε
γηράντεσσι τοκεῦσιν ἀπὸ θρεπτήρια δοῖεν.
χειροδίκαι. ἕτερος δ' ἑτέρου πόλιν ἐξαλαπάξει,
οὐδέ τις εὐόρκου χάρις ἔσσεται, οὔτε δικαίου,
οὔτ' ἀγαθοῦ. μᾶλλον δὲ κακῶν ῥεκτῆρα καὶ ὕβριν
ἀνέρα τιμήσουσι. δίκη δ' ἐν χερσὶ καὶ αἰδὼς
οὐκ ἔσται. βλάψει δ' ὁ κακὸς τὸν ἀρείονα φῶτα.
μύθοισι σκολιοῖς ἐνέπων. ἐπὶ δ' ὅρκον ὀμεῖται.

Ibi mortis terminus cōp̄hendens oppreſſit.
Porro ijs humanum tribuit uictum acritum
Iupiter Saturniꝰ,locū deſtinās ī extremis terrę finibus
Illic enim habitantes ocioſo agunt animo
In beatorū inſulis ad litus alti oceani,
Beati ſunt utiq; heroes,quibus ſuauiſſimū fructum
Ter quotannis uernans profert fœcunda tellus
Vtinam & mihi non cum quinto naſci contigiſſet
Hominū genere,ſed uel prius mori,aut poſtea gigni.
Nunc enim genus eſt ferreum quod neq; diu
„ Quietem agit a labore ac erumnis nec noctu,
„ Quibus frangitur,moleſtas dijs præbētibus curas
„ Sed & in hoc genere bona malis permixta ſunt,
Quod & ipſum delebit genus hominū Iupiter
Poſtq; breui tempore cani effecti ſunt,
Neq; pater filijs fuerit ſimilis,neq; huic nati,
Neq; hoſpes hoſpitem,ſocius nec ſocium
Nec uero frater alium diliget ut paulo ante,
Præpropere ſeneſcentes dehoneſtabuntur parentes
Accuſantibus illos moleſtis probris atq; conuitijs
Non minus infelicibus liberis,deorum curæ neſcij,nihil
Senibus parentibus alimenti præſtantes
Iuſta manu,alterius urbem alter uaſtabit
Nulla iuriſiurandi gratia aut iuſticiæ reſpectus erit
Boniq;,quin magis ſcelerum artifex atq; contumeliæ
In precio erit uir,iuſticiæ autem pudoriſq; manus
Vacuę ſūt,cū paſſim flagitioſus ſtruat īſidias uiro optīo
Verbis improbis impetēdo quod iuramento firmet,

ζῆλος δ' ἀνθρώποισιν ὀϊζυροῖσιν ἅπασιν
δυσκέλαδος κακόχαρτος ὁμαρτήσει στυγερώπης.
καὶ τότε δὴ πρὸς ὄλυμπον ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης,
λευκοῖσιν φάρεσσι καλυψαμένω χρόα καλόν,
ἀθανάτων μετὰ φῦλον ἴτην προλιπόντ' ἀνθρώπους
αἰδὼς καὶ νέμεσις. τὰ δὲ λείψεται ἄλγεα λυγρὰ
θνητοῖς ἀνθρώποισι. κακοῦ δ' οὐκ ἔσσεται ἀλκή.
νῦν δ' αἶνον βασιλεῦσ' ἐρέω φρονέουσι καὶ αὐτοῖς.
ὧδ' ἴρηξ προσέειπεν ἀηδόνα ποικιλόδειρον.
ὕψι μάλ' ἐν νεφέεσσι φέρων ὀνύχεσσι μεμαρπώς
ἣ δ' ἐλεὸν γναμπτοῖσι πεπαρμένη ἀμφ' ὀνύχεσσι,
μύρετο. τὴν δ' ὅγ' ἐπικρατέως πρὸς μῦθον ἔειπε
δαιμονίη, τί λέληκας. ἔχει νύ σε πολλὸν ἀρείων
τῇδ' εἶς ᾗ σ' ἂν ἐγώ περ ἄγω καὶ ἀοιδὸν ἐοῦσαν
δεῖπνον δ' αἴ κ' ἐθέλω ποιήσομαι ἠὲ μεθήσω.
» ἄφρων δ' ὅς κ' ἐθέλοι πρὸς κρείσσονας ἀντιφερίζειν
» νίκης τε στέρεται. πρὸς τ' αἴσχεσιν ἄλγεα πάσχει,
ὣς ἔφατ' ὠκυπέτης ἴρηξ τανυσίπτερος ὄρνις.
ὦ πέρση. σὺ δ' ἄκουε δίκης, μηδ' ὕβριν ὄφελλε.
» ὕβρις γάρ τε κακὴ δειλῷ βροτῷ. οὐδὲ μὲν ἐσθλὸς
» ῥηϊδίως φερέμεν δύναται, βαρύθει δέ θ' ὑπ' αὐτῆς.
» ἐγκύρσας ἄτῃσιν ὁδὸς δ' ἑτέρηφι παρελθεῖν
» κρείσσων ἐς τὰ δίκαια. δίκη δ' ὑπὲρ ὕβριος ἴσχει,
» ἐς τέλος ἐξελθοῦσα. παθὼν δέ τε νήπιος ἔγνω
αὐτίκα γὰρ τρέχει ὅρκος ἅμα σκολιῇσι δίκῃσιν.
» τῆς δὲ δίκης ῥόθος ἑλκομένης ᾗ κ' ἄνδρες ἄγωσι
δωροφάγοι. σκολιῇς δὲ δίκαις κρίνωσι θέμιστας
ἣ δ' ἕπεται κλαίουσα πόλιν τε καὶ ἤθεα λαῶν

Porro inuidia cunctis mortalibus calamitoſis
Obſtrepens, mali auida ſequetur odioſa,
Tunc in cœlum a terra circumfuſa
Candido amictu uelati membra pulchra,
Dij immortales ab hoc genere migrabũt relictis hoĩbus
Pudor, iuſtaq; rep̄hẽſio, dimiſſis p̄iter ęrũnis doloribꝰ q̄;
Mortalibꝰ hoĩbus, aduerſus malũ nõ ſuppetẽte robore,
Iam acerbe forte iudicibus loquor, qui & ſibi ſapiunt,
Accipiter affatur Luſciniã uario cantu argutam,
Quã in ſublimi nubiũ ſũmitate ferebat prẽſam unguibꝰ
Quæ & ungulis tranſfixa miſere
Plorabat, ad hanc raptor horrẽda uoce ſic inquit,
Quid exclamas miſera, a multo q̄; tu ſis fortiore detẽta,
Huc adſis quo ego te ducã ſuaue licet uſq; canas
Cœna tñ mihi futura es ubi uoluero, aut certe dimitter.
» Deſipit aũt quiſq́s cũ potioribus cõferre audet pedem.
» Fruſtrabit̃ eñi uictoria, dolori ſit & ignominię expoſitꝰ,
Sic fatꝰ celeri uolatu accipiter alas explicat,
» At tu iuſticiam audi Perſe, neq; uiolentia rem agas.
» Pernitioſa enim eſt illa mortalibus, neq; uir bonus
» Facile hanc ulli inferre poteſt. ſed potius grauatur,
» Atq; ſi caſu ei id accidat mox dãnat factũ, alia eſt uia ue-
» Mlto melior ad iuſticiã, æq̃tas plane ĩiurię uictrix (niẽdi,
» Vbi ad finẽ p̄uenerit, nã & ſtultꝰ ſapit poſtq̄; p̃eas dedit,
Extẽplo aũt deierant iniqui iudices,
» Iuſticiaq; impetu quodam rapitur quo uiri ducunt
» Dona deglutientes, iniquis iudicia tractãdo legibus.
Sequit̃ aũt hæc lachrymãs urbẽ locũq; eiuſmõi populi,

ἠέρα ἑσσαμένη. κακὸν ἀνθρώποισι φέρουσα,
οἵ τέ μιν ἐξελάσουσι καὶ οὐκ ἰθεῖαν ἔνειμαν.
οἳ δὲ δίκας ξείνοισι καὶ ἐνδήμοισι διδοῦσι
ἰθείας καὶ μή τι παρεκβαίνουσι δικαίου,
τοῖσι τέθηλε πόλις. λαοὶ δ' ἀνθεῦσιν ἐν αὐτῇ.
εἰρήνη δ' ἀνὰ γῆν κουροτρόφος. οὐδέ ποτ' αὐτοῖς
ἀργαλέον πόλεμον τεκμαίρεται εὐρύοπα ζεύς.
οὐδέ ποτ' ἰθυδίκῃσι μετ' ἀνδράσι λιμὸς ὀπηδεῖ.
οὐδ' ἄτη. θαλίῃς δὲ μεμηλότα ἔργα νέμονται.
τοῖσι φέρει μὲν γαῖα πολὺν βίον. οὔρεσι δὲ δρῦς.
ἄκρη μέν τε φέρει βαλάνους. μέσση δὲ μελίσσας.
εἰροπόκοι δ' ὄιες μαλλοῖς καταβεβρίθασι.
τίκτουσι δὲ γυναῖκες ἐοικότα τέκνα γονεῦσιν.
θάλλουσιν δ' ἀγαθοῖσι διαμπερές, οὐδ' ἐπὶ νηῶν
νείσονται, καρπὸν δὲ φέρει ζείδωρος ἄρουρα.
οἷς δ' ὕβριστε μέμηλε κακὴ καὶ σχέτλια ἔργα,
τοῖς δὲ δίκην κρονίδης τεκμαίρεται εὐρύοπα ζεύς.
» πολλάκι καὶ ξύμπασα πόλις κακοῦ ἀνδρὸς ἐπαυρεῖ
» ὅστις ἀλιτραίνει, καὶ ἀτάσθαλα μηχανάαται.
» τοῖσι δ' οὐρανόθεν μέγ' ἐπήγαγε πῆμα κρονίων,
» λιμὸν ὁμοῦ καὶ λοιμόν. ἀποφθινύθουσι δὲ λαοί.
οὐδὲ γυναῖκες τίκτουσιν. μινύθουσι δὲ οἶκοι
ζηνὸς φραδμοσύνῃσι ὀλυμπίου. ἄλλοτε δ' αὖτε
ἢ τῶν γε στρατὸν εὐρὺν ἀπώλεσεν ἢ ὅ γε τεῖχος.
ἢ νέας ἐν πόντῳ κρονίδης ἀποτείνυται αὐτῶν,
ὦ βασιλεῖς. ὑμεῖς δὲ καταφράζεσθε καὶ αὐτοὶ
» τήνδε δίκην. ἐγγὺς γὰρ ἐν ἀνθρώποισιν ἐόντες
» ἀθάνατοι λεύσσουσιν, ὅσοι σκολιῇσι δίκῃσι

Aere ueſtita, perniciem hominibus afferens,
Qui eam expellunt, æquitatem non miniſtrantes,
Quo cōtra q iuſticiā aduenis, ciuibusq; emetiuntur,
Ex æquo, haudquaq; præuaricando phas, iuſtumq;
Illis urbs eſt uernātiſſima, populus in ea floret,
Pax in terris agitur, iuuenū nutrix, nequaq; ipſis
Aduerſum Iupiter bellum præparat altitonans,
Neq; uero iuſtos uiros peſtilens fatum inſequitur,
Aut damnū ullum, ſed conuiuijs curato opere paſcūtur,
Tellus illis uictum uberem profert, montanæ quercus,
In ſummo producunt glandes, medio apes continent,
Tonſile pecus lanis oneratur.
Similē edunt partum fœminæ patribus.
Germinant autē campi bona oīb⁹, neq; in pupi ut
Nauigent opus eſt, fructū ferēte fœcunda tellure,
Atq curāt uiolentiā iuris ſcelera atq; flagitia
Illis ultionem parat late ſonans Iupiter.
„ Sæpe enim uniuerſa urbs unius luit noxam
„ Scelerati, prauaq; machinantis.
„ Hinc enim ultrices e cœlo Iouis plagæ,
„ Fames ſimul ac lues peſtilens plæbem confringens
Fœminæ ſteriles, ita ut inanes reddantur ædes
Iouis olympij nutu, aliquando enim uſu uenit,
Vt iſtorum gr̄a latū pdiderit excercitū, aut muros ſubuerterit,
Saturnius nauesue in mari, q̄ in illos aīaduertat.
Vos itaq; iudices penſate animo,
„ Vltrices pœnas, non enim longe ab hoībus abſunt
„ Dij ſpectatores flagitiorū, atq; cauſarum,

» ἀλλήλους τρίβουσι θεῶν ὄπιν οὐκ ἀλέγοντες.
τρὶς γὰρ μύριοι εἰσὶν ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ
ἀθάνατοι ζηνὸς φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων.
οἵρα φυλάσσουσίν τε δίκας καὶ σχέτλια ἔργα
ἠέρα ἑσσάμενοι. πάντη φοιτῶντες ἐπ' αἶαν.
ἡ δέ τε παρθένος ἐστὶ δίκη διὸς ἐκγεγαυῖα.
κυδνή τ' αἰδοίη τε θεοῖς. οἳ ὄλυμπον ἔχουσιν
καί ῥ' ὁπότ' ἄν τίς μιν βλάπτῃ σκολιῶς ὀνοτάζων
αὐτίκα πὰρ διὶ πατρὶ καθεζομένη κρονίωνι,
γηρύετ'. ἀνθρώπων ἄδικον νόον ὄφρ' ἀποτίσῃ
δῆμος ἀτασθαλίας βασιλήων οἳ λυγρὰ νοεῦντες
ἄλλῃ παρκλίνωσι δίκας σκολιῶς ἐνέποντες.
ταῦτα φυλασσόμενοι βασιλῆες ἰθύνετε μύθους
δωροφάγοι, σκολιῶν δὲ δικῶν ἐπὶ πάγχυ λάθεσθε.
» οἷ αὐτῷ κακὰ τεύχει ἀνὴρ, ἄλλῳ κακὰ τεύχων
» ἡ δὲ κακὴ βουλὴ τῷ βουλεύσαντι κακίστη.
» πάντα ἰδὼν διὸς ὀφθαλμὸς καὶ πάντα νοήσας.
» καί νυ τάδ' αἴκ' ἐθέλῃσ' ἐπιδέρκεται. οὐδέ ἑ λήθει.
οἵην δὴ καὶ τήνδε δίκην πόλις ἐντὸς ἐέργει.
νῦν δ' ἐγὼ μήτ' αὐτὸς ἐν ἀνθρώποισι δίκαιος
εἴην μήτ' ἐμὸς υἱὸς ἐπεὶ κακὸν ἄνδρα δίκαιον
ἔμμεναι. εἰ μείζω γε δίκην ἀδικώτερος ἕξει.
ἀλλὰ τάγ' οὔπω ἔολπα τελεῖν δία τερπικέραυνον
ὦ πέρση. σὺ δὲ ταῦτα μετὰ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν
καί νυ δίκης ἐπάκουε, βίης δ' ἐπιλήθεο πάμπαν
» τόνδε γὰρ ἀνθρώποισι νόμον διέταξε κρονίων.
» ἰχθύσι μὲν καὶ θηρσὶ καὶ οἰωνοῖς πετεηνοῖς
» ἔσθειν ἀλλήλους. ἐπεὶ οὐ δίκη ἐστὶν ἐν αὐτοῖς.

„Quibus mutuo ſe exercēt deoꝝ reſpectū nō agentes,
Innumeri enim ſunt in terra multorum altrice.
Dij Iouis, cuſtodes mortalium,
Qui diligēter obſeruāt quicq̄d iuſte agas aut perperam,
Aere ueſtiti, paſſim uagabundi per terram,
Virgo autem eſt iuſticia ex Ioue prognata,
Clara ac uerenda in deorū cœtu olympo fruentiū,
Quam ſiquis inique offendit, illa lachrymans,
Ocyus Ioui parenti aſſidens Saturnio,
Queritur iniquā hominū mentem, donec luat,
P̄pl'us peruerſos iudicū mores q̄ p̄ corruptū iudiciū arre-
Alio inclinant̄, pœnas praue decernendo. cto
Hæc obſeruate iudices, ac dirigite edicta,
Qui dona uoratis, iniquas non ferte ſententias
» Sibi enim noxius eſt quiſquis alij cladem affert,
» Malum deniq; conſiliū ipſi ſuo peſſimū eſt conſultori, κακὴ βουλὴ
» Quandoquidē cuncta uidet dei oculus, omnia nouit,
» Dūmodo lubeat ea intueri, necquicq; ſane illū latuerit,
Qui & q̄liter in urbe a plæbe āplexet̄, iuſticia cōp̄tū ha-
Cæterū neq; ego hoc t̄pe in hoīm cœtu iuſt⁹ unq;, bet,
Fuiſſem aut q̄ ex me nat⁹ ē fili⁹, poſtq; ſuo malo uir iuſt⁹
Eſt, ſi maiores nō poſthac ſint habituri pœnas iniqui.
Vix em̄ alit̄ ſꝑauerim hęc fieri q̄ iuito Iouēq̄ fulmīe gau
Tu autem Perſi hæc in mentem reconde tuam, det,
Iuſticiæ intendens, ſiſq; prorſus uiolentiæ ignarus.
» Nam hanc hominibus legem tulit Saturnius Iupiter
„ Quum piſces feræq; ac aues uolucres
„ Mutuo ſe deuorent. eoq̄d iuſticia plane careant,

» ἀνθρώποισι δέδωκε δίκην. ἣ πολλὸν ἀρίστη
γίνεται· εἰ γάρ τίς κ' ἐθέλῃ τὰ δίκαι' ἀγορεύειν
γινώσκων, τῷ μέν τ' ὄλβον διδοῖ εὐρύοπα Ζεύς.
ὃς δέ κε μαρτυρίῃσιν ἑκὼν ἐπίορκον ὀμόσας
ψεύσεται, ἐν δὲ δίκην βλάψας· νήκεστον ἀάσθη.
τοῦ δέ τ' ἀμαυροτέρη γενεὴ μετόπισθε λέλειπται.
ἀνδρὸς δ' εὐόρκου γενεὴ μετόπισθεν ἀμείνων.
σοὶ δ' ἐγὼ ἐσθλὰ νοέων ἐρέω μέγα νήπιε πέρση.
» τὴν μέν τοι κακότητα καὶ ἰλαδὸν ἔστιν ἑλέσθαι
» ῥηϊδίως. ὀλίγη μὲν ὁδός μάλα δ' ἐγγύθι ναίει.
» τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν
» ἀθάνατοι, μακρὸς δὲ καὶ ὄρθιος οἶμος ἐπ' αὐτήν
» καὶ τρηχὺς τὸ πρῶτον. ἐπὴν δ' εἰς ἄκρον ἵκηται.
» ῥηϊδίη δ' ἤπειτα πέλει χαλεπή περ ἐοῦσα.
» οὗτος μὲν πανάριστος, ὃς αὐτῷ πάντα νοήσει
» φρασσάμενος, τά κ' ἔπειτα καὶ ἐς τέλος ᾖσιν ἀμείνω.
» ἐσθλὸς δ' αὖ κἀκεῖνος, ὃς εὖ εἰπόντι πίθηται.
» ὃς δέ κε μήθ' αὐτῷ νοέῃ. μήτ' ἄλλου ἀκούων
» ἐν θυμῷ βάλληται, ὁ δ' αὖτ' ἀχρήιος ἀνήρ.
ἀλλὰ σύ γ' ἡμετέρης μεμνημένος αἰὲν ἐφετμῆς.
ἐργάζευ πέρση δῖον γένος, ὄφρα σε λιμὸς
ἐχθαίρῃ. φιλέῃ δέ σ' εὐστέφανος δημήτηρ
αἰδοίη. βιότου δὲ τεὴν πίμπλησι καλιήν
» λιμὸς γάρ τοι πάμπαν ἀεργῷ σύμφορος ἀνδρί,
» τῷ δὲ θεοὶ νεμεσῶσι καὶ ἀνέρες, ὅς κεν ἀεργὸς
» ζώῃ κηφήνεσσι κοθούροις ἴκελος ὁρμήν.
» οἵ τε μελισσάων κάματον τρύχουσιν ἀεργοί
» ἔσθοντες. σοὶ δ' ἔργα φίλ' ἔστω μέτρια κοσμεῖν

» Quo cõtra hoib⁹ tradidit iuſticiã q̃ lõgè oim melior illis,
Contigit.nã quiſquis in animũ induxerit iuſta docere
Ad hęc inſtructus,beata feret pręmia a late ſonãte Ioue,
At q̧ promptus ad ferendũ teſtimoniũ,iuſiurãdũ p̃ſtãs,
Fraudẽ admittit,iuſticiã offendẽs,is ſit malo irremedia‑
Illi nãq̧ obſcura natorꝝ relinquet̃ poſteritas, (bili lędit̃,
Viro iuſto ac pio cõtra ĩ poſterꝭ genere ſurgẽte clariore
Deniq̧ tibi Perſe ĩſipiẽti ego ꝓdã q̃ cognita habeo bõa.
» Peſſima em̃ ſic obuia ſunt ut ſimul ea apprehendere
» Facile ſit,breuis em̃ ad hæc uia eſt q̃ nũq̧ nõ p̃ſto ſunt,
» Cæterum ſudorem uirtuti præpoſuerunt dij
» Immortales,ad hanc in longum porrecta ducit uia,
» Et aſpera primũ,dehinc ubi ad ardua uentum eſt,
» Facilis admodũ fit quæ prius rigebat,
» Omniũ autẽ is eſt longe optimus q̧ ex ſeſe cũcta nouit,
» Proſpicieus ex fine quæ ſint meliora,
» Rurſus & is bonus eſt qui paret recta monenti,
» At qui ex ſe nõ ſapit,nec aliorum monita.
» Toto animo complectit̃.inutilis certe hic uir eſt,
Deniq̧ tu præceptorũ noſtrorũ iugiter memor,
Opus excerceas generoſe Perſe dum tibi fames,
Inſidias tendit,amet te ſerto inſignis Ceres
Alma.uictu domũ implentem,
» Fames enim prorſus ſegni calamitoſa eſt uiro,
» Dijq̧ ſimul infenſi ſunt,atq̧ homines ignauo, qui
» Fucis,ſimilis eſt ſpicula celantibus,atq̧ impetu quodã,
» In apum laborem irruẽtibus quẽ mox cõſumãt deſides,
» Ac deuorent,grati autẽ ſint tibi labores q̃s ornat medio

ὥς κέν τοι ὡραίου βιότου πλήθωσι καλιαί.
ἐξ ἔργων δ' ἄνδρες πολύμηλοί τ' ἀφνειοί τε.
» καί τ' ἐργαζόμενος πολὺ φίλτερος ἀθανάτοισιν
» ἔσσεαι, ἠδὲ βροτοῖς. μάλα γὰρ συγέουσιν ἀργούς.
» ἔργον δ' οὐδὲν ὄνειδος. ἀργίη δέ τ' ὄνειδος.
εἰ δέ κεν ἐργάζῃ, τάχα σε ζηλώσει κἀργὸς
» πλουτεῦντα. πλούτῳ δ' ἀρετὴ καὶ κῦδος ὀπηδεῖ.
» δαίμονι δ' οἷος ἔησθα. τὸ ἐργάζεσθαι ἄμεινον
εἴ κεν ἀπ' ἀλλοτρίων κτεάνων ἀεσίφρονα θυμὸν
εἰς ἔργον τρέψας μελετᾷς βίου ὥς σε κελεύω,
» αἰδὼς δ' οὐκ ἀγαθὴ κεχρημένον ἄνδρα κομίζει.
» αἰδὼς, ἥ τ' ἄνδρας μέγα σίνεται ἠδ' ὀνίνησι.
» αἰδώς τοι πρὸς ἀνολβίῃ. θάρσος δὲ πρὸς ὄλβῳ.
χρήματα δ' οὐχ ἁρπακτά, θεόσδοτα πολλὸν ἀμείνω.
εἰ γάρ τις καὶ χερσὶ βίῃ μέγαν ὄλβον ἕληται,
ἢ ὅγ' ἀπὸ γλώσσης ληΐσσεται οἷά τε πολλὰ
γίνεται. εὖτ' ἂν δὴ κέρδος νόον ἐξαπατήσῃ
ἀνθρώπων. αἰδῶ δέ τ' ἀναιδείη κατοπάζῃ,
ῥεῖα τέ μιν μαυροῦσι θεοί. μινύθουσι δὲ οἶκοι
ἀνέρι τῷ. παῦρον δέ τ' ἐπὶ χρόνον ὄλβος ὀπηδεῖ.
ἶσον δ' ὅς θ' ἱκέτην ὅς τε ξεῖνον κακὸν ἔρξει.
ὅς τε κασιγνήτοιο ἑοῦ ἀνὰ δέμνια βαίνοι,
κρυπταδίης εὐνῆς ἀλόχου παρακαίρια ῥέζων
ὅς τε τευ ἀφραδίης ἀλιταίνετ' ὀρφανὰ τέκνα,
ὅς τε γονῆα γέροντα κακῷ ἐπὶ γήραος οὐδῷ
νεικείῃ, χαλεποῖσι καθαπτόμενος ἐπέεσσιν,
τῷ δ' ἤτοι ζεὺς αὐτὸς ἀγαίεται. ἐς δὲ τελευτὴν
ἔργων ἀντ' ἀδίκων χαλεπὴν ἐπέθηκεν ἀμοιβήν,

Quo tempeſtiuo uictu tibi impleatur domus
Vbertas,ꝓueniat pecoris,nã & ipm̃ hoc oꝑa hoĩm euẽit
» Vtq; occupatus impẽdio charior dijs ĩmortalibus
» Habearis,& hoĩbus,qbꝰ odioſus eſt oĩs pigricia torpẽs
» Deniq; nihil dedecoris affert labor.quũ turpe ſit ociũ,
Qđ ſi opi ſtrenue manũ admoueas ĩuidebit tibi ignauus
» Tanq̃ diuiti,opes aũt uirtus cõſequit̃ iũcta gloria,
» Proinde beato nõ diſſimilis eris honeſto intẽtus operi
Dũmodo ab alienis opibus inſanũ animũ,
Ad opus faciendum cõuertas,uictumq; cures & iubeo,
» Nec pudeat uelim turpiter,egẽtes eñ uiros ſecũ habet
» Pudor,qui & hoĩbus magno ẽ nocumẽto,& adminiclo
» Eſt pudor ad infelicitatẽ,at fiducia ad beatitudinẽ,
Opes deinde nõ ex rapto ꝑtæ,ſed ex dei dono multo ſũt
Dũ qs mãibꝰ & ĩduſtria magnã capit felicitatẽ (meliores
Aut a lingua diripit̃ præda plærũq;,
Vt fit,dum quæſtus mentem decipit
Hominũ,Sic pudoris comes fit impudentia,
Facile obſcurũ hunc reddunt dij,domus cõminuitur
Viro illi,parũ felicis uidebit ſequelã temporis,
Pari ſcelere tenet̃ ſeruũ offendens aut hoſpitem.
Quiue fratris ſui cõſcendit torum,
Secreto concubitu uxoris importune fretus
Aut qui ſtolide uim infert pupillis.
Quiq; in parentẽ ſenẽ,extremã ætatis metã tenentẽ
Vituperia cõgerit,ac acerbis hũc impetit dicterijs,
Illi iupiter ipe ſuccenſet,atq; in fine tandem,
Perperã cõmiſſis flagitijs acerbiores ſtatuet ultiones

ἀλλὰ σὺ τῶν μὲν πάμπαν ἔεργ' ἀεσίφρονα θυμόν.
καδδύναμιν δ' ἔρδειν ἱέρ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν
ἁγνῶς καὶ καθαρῶς, ἐπὶ δ' ἀγλαὰ μηρία καίειν.
ἄλλοτε δὴ σπονδῇσι θύεσσί τε ἱλάσκεσθαι
ἠμὲν ὅτ' εὐνάζῃ, καὶ ὅταν φάος ἱερὸν ἔλθῃ.
ὥς κέ τοι ἵλαον κραδίην καὶ θυμὸν ἔχωσιν,
ὄφρ' ἄλλων ὠνῇ κλῆρον, μὴ τὸν τεὸν ἄλλος.
τὸν φιλέοντ' ἐπὶ δαῖτα καλεῖν. τὸν δ' ἐχθρὸν ἐᾶσαι.
τὸν δὲ μάλιστα καλεῖν ὅστις σέθεν ἐγγύθι ναίει.
εἰ γάρ τοι καὶ χρῆμα ἐγχώριον ἄλλο γένηται,
γείτονες ἄζωστοι ἔκιον. ζώσαντο δὲ πηοί.
„ πῆμα κακὸς γείτων. ὅσσον τ' ἀγαθὸς μέγ' ὄνειαρ.
ἔμμορέ τοι τιμῆς, ὅς τ' ἔμμορε γείτονος ἐσθλοῦ.
οὐδ' ἂν βοῦς ἀπόλοιτ' εἰ μὴ γείτων κακὸς εἴη.
εὖ μὲν μετρεῖσθαι παρὰ γείτονος. εὖ δ' ἀποδοῦναι.
αὐτῷ τῷ μέτρῳ, καὶ λώιον αἴ κε δύνηαι.
ὡς ἂν χρηΐζων καὶ ἐς ὕστερον ἄρκιον εὕρῃς.
„ μὴ κακὰ κερδαίνειν. κακὰ κέρδεα ἶσ' ἄτῃσιν.
τὸν φιλέοντα φιλεῖν καὶ τῷ προσιόντι προσεῖναι,
„ καὶ δόμεν ὅς κεν δῷ, καὶ μὴ δόμεν ὅς κεν μὴ δῷ.
„ δώτῃ μέν τις ἔδωκεν ἀδώτῃ δ' οὔτις ἔδωκεν.
δὼς ἀγαθή. ἅρπαξ δὲ κακή. θανάτοιο δότειρα.
ὃς μὲν γάρ κεν ἀνὴρ ἐθέλων, ὅ γε κἂν μέγα δώῃ
χαίρει τῷ δώρῳ, καὶ τέρπεται ὃν κατὰ θυμόν.
ὃς δέ κεν αὐτὸς ἕληται ἀναιδείηφι πιθήσας.
καί τε σμικρὸν ἐόν, τό γ' ἐπάχνωσε φίλον ἦτορ
„ εἰ γάρ κεν καὶ σμικρὸν ἐπὶ σμικρὸν καταθεῖο,
„ καὶ θαμὰ τοῦτ' ἔρδοις, τάχα κεν μέγα καὶ τὸ γένοιτο.

Cæterum tu ab his prorſus facilem cohibe animum,
Pro uiribus ſacra facito dĳs immortalibus,
Caſteq; pureq;,ſplendidas cremato hoſtias,
Aliquando amicis libationibus placato,
Aut cubitum ſecedens,aut luce ſacra ueniente,
Quo propitiũ erga te cor gerant dĳ animũq;
Vtq; aliorũ tu coemas patrimoniũ nemo tuum
Amicum accerſi ad conuiuiũ,dimitte hoſtem.
Eum autem maxime uocabis,qui penes te habitat,
Nam ſi in agris negocij quippiam emerſerit.
Necdum cincti ueniunt uicini,quũ diu cingant̃ affines,
» Atrox peſtis eſt uicinus malus,quãtũ bonꝰ maxĩe frugi.
Honore aũt afficit̃ quiſquis bonũ ſuſcipit uicinum.
Non enim bouem perdideris niſi iniquũ habeas uicinũ,
Bene metiaris uicinis,& acceptũ cõmode redde
Eadem menſura,aut ſi potes meliori,
Quo in poſterum uſui futuros inuenias,
» Ne quæſtũ facias ſceleratũ,male ꝑta em̃ ęq̃lia ſũt dãnis,
Amicũ diligito,ipſum adeas qui te acceſſerit,
» Da ei ꝗ dederit,ꝗ nil p̃bet nihil abs te adcipiat
» Danti enim quidam dedit,non danti non dedit ullus,
Bonũ eſt quod dat̃,ſed rapina malã mortem accerſit,
Quiſquis autem ſponte magna dederit,
Lætatur & ipſe dono,ſeq; oblectat ex animo
Porro qui impudenter audet aliena diripere
» Et ſi puſillum id exiſtat,tamen amici turbauit uiſcera,
» Si enim paruum puſillo addideris,
» Crebroq; idem agas,magnũ certe & hoc fiet.

ὅσσα δ' ἐπ' ἐόντι φέρει. ὅδ' ἀλύξεται αἴθοπα λιμόν.
οὐδὲ τό γ' εἰν οἴκῳ κατακείμενον ἀνέρα κήδει.
οἴκοι βέλτερον εἶναι, ἐπεὶ βλαβερὸν τὸ θύρηφι.
,, ἐσθλὸν μὲν παρεόντος ἑλέσθαι, πῆμα δὲ θυμῷ
,, χρηΐζειν ἀπεόντος, ἅ σε φράζεσθαι, ἄνωγα
,, ἀρχομένου δὲ πίθου καὶ λήγοντος κορέσασθαι.
,, μεσσόθι φείδεσθαι, δειλὴ δ' ἐνὶ πυθμένι φειδώ.
μισθὸς δ' ἀνδρὶ φίλῳ εἰρημένος ἄρκιος ἔστω.
καί τε κασιγνήτῳ γελάσας ἐπὶ μάρτυρα θέσθαι.
πίστεις δ' ἄρα ὁμῶς καὶ ἀπιστίαι ὤλεσαν ἄνδρας.
μὴ δὲ γυνή σε νόον πυγοστόλος ἐξαπατάτω
αἱμύλα κωτίλλουσα. τεὴν διφῶσα καλιήν.
,, ὃς δὲ γυναικὶ πέποιθε, πέποιθ' ὅ γε φιλήτῃσι
μουνογενὴς δὲ πάϊς σώζοι πατρώϊον οἶκον
φερβέμεναι. ὣς γὰρ πλοῦτος ἀέξεται ἐν μεγάροισι.
γηραιὸς δὲ θάνοις ἕτερον παῖδ' ἐγκαταλείπων.
ῥεῖα δέ κεν πλεόνεσσι πόροι Ζεὺς ἄσπετον ὄλβον.
πλείων μὲν πλεόνων μελέτη. μείζων δ' ἐπιθήκη.
σοὶ δ' εἰ πλούτου θυμὸς ἐέλδεται ἐν φρεσὶν ᾗσι,
ὧδ' ἔρδειν. ἔργον δέ τ' ἐπ' ἔργῳ ἐργάζεσθαι.

Deniq; qui rem auxerit, famem ardentẽ effugiet,
Nemo plane ex eo quod domi reconditũ eſt, triſtatur,
Quũ melius ſit domi habere, cruciãt eñ q̃ domi nõ hẽs,
„ Proinde bonũ eſt ac dulce pñtia accipe, ac cõtra moleſtũ
„ Indigere eo quod abeſt, quæ ut aĩo ꝑpẽderes præcepi.
„ Quũ ab alto depromit' ex cado iã decreſcẽte tũc potãdũ
„ Medio ꝑcendũ, grauis autẽ in fundo parſimonia (eſt
Merces amico promiſſa ſufficiens ſit,
Et cum fratre ſubridens agas adhibito teſte
Fidere ſimul & nulli fidere perdidit uiros,
Caue mulier mentẽ tuã compta dolis ſubuertat,
Blandis inſtructa, dulcibusq; uerbis tuã uorans domũ
Quiſquis mulieri confidit, confidit prædonibus,
Vnigenitus modo ſaluus ſit filius q paternas ædes
Foueat, ſic enim opes augentur domus
Senex autem moriaris alterũ relinquens filium
Quandoquidẽ expeditũ eſt Ioui plures ꝑpetuo beare,
Cæterũ plures pluria egẽt cura, & maiori reꝝ acceſſiõe,
Quod ſi animũ tuũ ardor immenſus habendi inceſſerit,
Fac ut opus operi ſuccedat operando,

ληϊάδων ἀτλαγενέων ἐπιτελλομενάων,
ἄρχεσθ' ἀμήτου, ἀρότοιο δὲ δυσομενάων.
αἳ δή τοι νύκτάς τε καὶ ἤματα τεσσαράκοντα
κεκρύφαται, αὖτις δὲ περιπλομένου ἐνιαυτοῦ
φαίνονται τὰ πρῶτα χαρασσομένοιο σιδήρου.
οὗτος τοι πεδίων πέλεται νόμος οἵ τε θαλάσσης
ἐγγύθι ναιετάουσ' οἵ τ' ἄγκεα βησσήεντα,
πόντου κυμαίνοντος ἀπόπροθι πίονα χῶρον
ναίουσι. γυμνὸν σπείρειν, γυμνὸν δὲ βοωτεῖν.
γυμνὸν δ' ἀμάασθαι. εἰ χώρια πάντ' ἐθέλησθα
„ ἔργα κομίζεσθαι δημήτερος. ὥς τοι ἕκαστα
ὥρια ἀέξηται. μήπως τὰ μεταξὺ χατίζων,
πτώσσῃς ἀλλοτρίους οἴκους καὶ μηδὲν ἀνύσσῃς.
ὡς καὶ νῦν ἐπ' ἔμ' ἦλθες, ἐγὼ δέ τοι οὐκ ἐπιδώσω
οὐδ' ἐπιμετρήσω. ἐργάζευ νήπιε πέρση.
„ ἔργα τάτ' ἀνθρώποισι θεοὶ διετεκμήραντο
μήποτε σὺν παίδεσσι γυναικί τε θυμὸν ἀχεύων
ζητεύῃς βίοτον κατὰ γείτονας. οἱ δ' ἀμελῶσιν.
δὶς μὲν γὰρ καὶ τρὶς τάχα τεύξεαι. ἢν δ' ἔτι λυπῇς
χρῆμα μὲν οὐ πρήξεις, σὺ δ' ἐτώσια πόλλ', ἀγορεύσεις
ἀχρεῖος δ' ἔσται ἐπέων νομὸς ἀλλά σ' ἄνωγα
„ φράζεσθαι χρειῶν τε λύσιν, λιμοῦ τ' ἀλεωρήν.
οἶκον μὲν πρώτιστα γυναῖκά τε βοῦν τ' ἀροτῆρα
κτητὴν οὐ γαμετὴν, ἥτις καὶ βουσὶν ἕποιτο,
χρήματα δ' εἰν οἴκῳ πάντ' ἄρμενα ποιήσασθαι.
μὴ σὺ μὲν αἰτῇς ἄλλον. ὁ δ' ἀρνῆται. σὺ δὲ τητᾷ

PLeiades quum oriuntur Atlantides
Meſſem incipe, arationem dū occidūt,
Quadraginta ille noctes, ac dies totidem
Latitant, rurſusq; reuoluto anno
Apparent; tum primum metendum eſt ferro,
Hęc agricolarū lex eſt pariter & eorum qui a mari
Haud longe habitant, aut in conuallibus profundis,
Quiq; a marinis fluctib⁹ pingue colentes ſolū lōge ſunt
Diſſiti, ut uidelicet nudus ſeras, nudus ares,
Nudusq; metas, ſi tempeſtiua deſyderes eſſe omnia
Curanda ſic ſunt cereris dona, ut quæq;
Tempeſtiua accumulant̃, ne interea rerꝫ indigus aliq̄n
Mendicitate alienas petendo ędes necquicq̃ proficias,
Sicut & nūc ad me ueniſti. at ego tibi deīceps nihil tribu/
Aut cōmodauero, q̄n poti⁹ op⁹ exerce īſipiēs Perſi (ero
» Opus inquā hominibus a dijs immortalibus paratum
Ne ſiml' cū liberis & cōiuge aliquādo mœrore cōficiaris
Victum quæritans apud uiciniam, & illa te negligat
Bis forte aut ter aſſeq̄ris q̄ppiā, dehinc etiamnū triſtis,
Nihil rerū efficies, ſed fruſtra multis obſtrepes uerbis.
» Inutilis enim uerborꝫ lex eſt. uerū quēadmodū iuſſi
Conſydera ut ſoluas debitum, fames exulet
Domum inprimis mulieremq;, ac bouem aratro utilem
Merceris, fœminā nō nuptā, ſed q̄ boues comites accu/
Rebus aūt fac oībus domus tibi ſit referta aptis, (ret,
Ne ab alio poſcens, illo negante ſpe tua fruſtreris,

,, ἡ δ' ὥρη παραμείβηται. μινύθει δέ τοι ἔργον.
,, μηδ' ἀναβάλλεσθαι ἔς τ' αὔριον ἔς τ' ἔννηφιν.
,, οὐ γὰρ ἐτωσιοεργὸς ἀνὴρ πίμπλησι καλιήν.
,, οὐδ' ἀναβαλλόμενος. μελέτη δέ τοι ἔργον ὀφέλλει.
,, αἰεὶ δ' ἀμβολιεργὸς ἀνὴρ ἄτῃσι παλαίει
ἦμος δὴ λήγει μένος ὀξέος ἠελίοιο
καύματος ἰδαλίμου μετοπωρινὸν ὀμβρύσαντος
ζηνὸς ἐρισθενέος. μετὰ δὲ τρέπεται βρότεος χρὼς,
πολλὸν ἐλαφρότερος. δὴ γὰρ τότε σείριος ἀστὴρ
βαιὸν ὑπὲρ κεφαλῆς κηριτρεφέων ἀνθρώπων
ἔρχεται ἠμάτιος. πλεῖον δέ τε νυκτὸς ἐπαυρεῖ
ἦμος ἀδηκτοτάτη πέλεται τμηθεῖσα σιδήρῳ
ὕλη φύλλα δ' ἔραζε χέει πτόρθοιό τε λήγει,
τῆμος ἄρ' ὑλοτομεῖν μεμνημένος ὥριον ἔργον
ὅλμον μὲν τριπόδην τάμνειν, ὕπερον δὲ τρίπηχυν
ἄξονα δ' ἑπταπόδην. μάλα γάρ νύ τοι ἄρμενον οὕτω.
εἰ δέ κεν ὀκταπόδην ἀπὸ καὶ σφύραν κετάμοιο.
τρισπίθαμον δ' ἄψιν τάμνειν δεκαδώρῳ ἀμάξῃ
πόλλ' ἐπὶ καμπύλα κᾶλα φέρειν δὲ γύην ὅτ' ἀνεύρῃς
ἐς οἶκον κατ' ὄρος διζήμενος ἢ κατ' ἄρουραν
πρίνινον. ὃι γὰρ βουσὶν ἀροῦν ὀχυρώτατός ἐστιν
εὖτ' ἂν ἀθηναίης δμῶος ἐν ἐλύματι πήξας
γόμφοισιν πελάσας προσαρήρεται ἱστοβοῆι.
δοιὰ δὲ θέσθαι ἄροτρα πονησάμενος κατὰ οἶκον
αὐτόγυον καὶ πηκτόν. ἐπεὶ πολὺ λώϊον οὕτω.
εἴ χ' ἕτερον γ' ἄξαις ἕτερον γ' ἐπὶ βουσὶ βάλοιο.
δάφνης δ' ἢ πτελέης ἀκιώτατοι ἱστοβοῆες
δρυὸς ἔλυμα πρίνου γύην. βόε δ' ἐνναετήρω

Abeunt aũt tempora,ſimulq; cum illis opũs minuitur.
,, Cæterũ caue q̃ppiã ĩ craſtinũ opis aut ueſperã reieceris.
,, Segnis enim uir uix unq̃ locupletem reddet domum,
,, Quiq; negociũ differt,ſed potius in curãdo ope res au-
,, Semper autem uir iners incõmodo laborat. (getur,
,, Vbi uero remittitur acuti robur ſolis,
Feruẽtis humoris cauſa ſudorjs plane,autũno pluente
Ioue,redeuntibus iam ad humana membra uiribus
Sub tolerabiliori nunc ſole,
Vtpote qui parum ſupra caput hominum
Venit interdiu,maiori noctis fruens portione;
Quando inacceſſa fuerit inciſione ferri
Silua,folijs in terrã fuſis,rami defecti ſunt.
Tunc incide ante memor tẽpeſtiui operis,
Mortariũ in treis protẽde pedes,piſtillũ in treis cubitos
Temonem in pedes ſeptem, ſic enim eque quadrabit.
Q̃d ſi octo mẽſurã pedũ hẽat,ĩde malleũ excidere ptom
Triũ ſit palmaꝝ rotæ curuatura,decẽ currus, (ptũ erit
Multa deinde lingua obliq̃ incide,dẽtale aũt q̃d iueneris
Domum ferto in monte queſitũ,aut in aruis,
Iliceũ,nã illud bobus ad arãdũ robore eſt accõmodatũ.
Figat autem illud temone arator
Clauis,dehinc admoueat iugo.
Duo proinde aratra adſint elaborata,domi
Compacto inibi dentali,nam cõmodius ſic ſit.
Si eñ alteꝝ caſu dirũpit̃,alteꝝ nihilominꝰ bobꝰ ĩponat̃.
Fiant autem ex lauro aut ulmo uiridi ad iugum,
Ex quercu dentalia,ſtiua ex pino,boues iũge nouennes

ἄρσενε κεκτῆσθαι. τῶν δὲ σθένος οὐκ ἀλαπαδνόν
ἥβης μέτρον ἔχοντε, τὼ ἐργάζεσθαι ἀρίστω
οὐκ ἂν τώγ' ἐρίσαντες ἐν αὔλακι καμμὲν ἄροτρον
ἄξειαν, τὸ δ' ἔργον ἐτώσιον αὖθι λίποιεν.
τοῖς δ' ἅμα τεσσαρακονταετὴς αἰζηὸς ἕποιτο
ἄρτον δειπνήσας τετράτρυφον ὀκτάβλωμον
ὅς κ' ἔργου μελετῶν ἰθεῖαν αὔλακ' ἐλαύνοι
μηκέτι παπταίνων μεθ' ὁμήλικας. ἀλλ' ἐπὶ ἔργῳ
θυμὸν ἔχων. τοῦ δ' οὔτι νεώτερος ἄλλος ἀμείνων
σπέρματα δάσσασθαι. καὶ ἐπισπορίην ἀλέασθαι.
κουρότερος δ' ἀνὴρ μεθ' ὁμήλικας ἐπτοίηται.
φράζεσθαι δ' εὖτ' ἂν φωνὴν γεράνου ἐπακούσῃς
ὑψόθεν ἐκ νεφέων ἐνιαύσια κεκληγυίης
ἥτ' ἀρότοιό τε σῆμα φέρει καὶ χείματος ὥρην
δεικνύει ὀμβρηροῦ κραδίην δ' ἔδακ' ἀνδρὸς ἀβούτεω
δὴ τότε χορτάζειν ἕλικας βόας ἔνδον ἐόντας
ῥηΐδιον γὰρ ἔπος εἰπεῖν, βόε δὸς καὶ ἄμαξαν
ῥηΐδιον δ' ἀπανήνασθαι πάρα δ' ἔργα βόεσσιν
φησὶ δ' ἀνὴρ φρένας ἀφνειὸς πήξασθαι ἄμαξαν.
νήπιος. οὐδὲ τὸ οἶδ' ἑκατὸν δέ τε δούρατ' ἀμάξης
τῶν πρόσθεν μελέτην ἐχέμεν οἰκήϊα θέσθαι.
εὖτ' ἂν δὴ πρώτιστ' ἄροτος θνητοῖσι φανείη
δὴ τότ' ἐφορμηθῆναι ὁμῶς δμῶές τε καὶ αὐτὸς
αὔην καὶ διερὴν ἀρόων ἀρότοιο καθ' ὥρην
πρωῒ μάλα σπεύδων ἵνα τοι πλήθωσιν ἄρουραι.
ἔαρι πολεῖν. θέρεος δὲ νεωμένη οὔ σ' ἀπατήσει
νειὸν δὲ σπείρειν ἔτι κουφίζουσαν ἄρουραν
νειὸς ἀλεξιάρη, παίδων εὐκηλήτειρα

Et maſcłos q̃s poſſederis,hoꝝ em̄ nõ mediocre ẽ robur,
Qui ætatis habẽt mẽſurã,ad op⁹ faciẽdũ ſane optimi,
Quandoquidẽ nõ cornu ꝓugnabũt in ſulcis,aratrum
Confringentes,opere imperfecto relicto.
Hos quadraginta bubulcus ſequat̃ natus annos
Pane paſtus quadrifido in octo cæſus offellas,
Hic curabit opus rectumq; ſulcum faciet,
Neq; proſpectans ad coetaneos intermittet opus,ſed
Animaduertet,nec illi erit natu minor unq; melior.
Ad ſpargenda ſemina,eadem iudicio quodã partietur.
Iunior enim uir ad coetaneos euolabit.
Contemplator dehinc poſteaq; gruis uocem audieris
Ab alto ex nubibus in anno obſtrepentis,
Arandi hæc affert indiciũ,ſequente mox hyeme,
Imbrẽ ſil'illa p̃uũciat, cor aũt uiri angit cui deſũt boues,
Fœnum mox præbendũ eſt bobus ſub tecto manẽtib⁹,
Facile uerbum dixeris,boues ſimul exhibe cum curru
Eque facile illo negante,qñ opus eſſe bobus aſſerit.
Dicet enim in mente diues fige currum,
Inſipiens neq; hoc agnouit cẽtũ lignis cõſiſtere currum,
Quæ multo ante debebãt curata eſſe,domi iã repoſita.
Cæterũ quãdo primũ mortalibus arandũ eẽ uiſum eſt,
Impetu quodã ſimul ſeruis inſiſtas oportet, Nam tibi
Sicca aranda eſt & humida tellus pro tempore,
Mane q; maxime celer operare,quo arua exuberent,
Vere nouo,ne te æſtate nouale decipiat.
Nouali aũt ſemen cõmittas leui inarato quotannis,
Recens tellus,pueris alens demulcet.

εὔχεσθαι δὲ διὶ χθονίῳ, δημήτερί θ' ἁγνῇ,
ἐκτελέα βρίθειν δημήτερος ἱερὸν ἀκτὴν
ἀρχόμενος τὰ πρῶτ' ἀρότου ὅταν ἄκρον ἐχέτλης
χειρὶ λαβὼν ὄρπηκα βοῶν ἐπὶ νῶτον ἵκηαι
ἔνδρυον ἑλκόντων μεσάβων, ὁ δὲ τυτθὸς ὄπισθεν
δμῶος ἔχων μακέλην, πόνον ὀρνίθεσσι τιθείη.
„ σπέρματα κακκρύπτων εὐθημοσύνη γὰρ ἀρίστη
„ θνητοῖς ἀνθρώποις, κακοθημοσύνη δὲ κακίστη.
ὧδέ κεν ἁδροσύνη στάχυες νεύοιεν ἔραζε.
εἰ τέλος αὐτὸς ὄπισθεν ὀλύμπιος ἐσθλὸν ὀπάζοι.
ἐκ δ' ἀγγέων ἐλάσειας ἀράχνια καί σ' ἔολπα
γηθήσειν βιότοιο ἐρευμένον ἔνδον ἐόντος.
εὐοχέων δ' ἵξεαι πολιὸν ἔαρ, οὐδὲ πρὸς ἄλλους
αὐγάσεαι, σέο δ' ἄλλος ἀνὴρ κεχρημένος ἔσται.
εἰ δέ κεν ἠελίοιο τροπῇς ἀρόης χθόνα δῖαν
ἥμενος ἀμήσεις. ὀλίγον περὶ χειρὸς ἐέργων
ἀντία δεσμεύων κεκονιμένος, οὐ μάλα χαίρων
οἴσεις δ' ἐν φορμῷ. παῦροι δέ σε θηήσονται.
„ ἄλλοτε δ' ἀλλοῖος ζηνὸς νόος αἰγιόχοιο
„ ἀργαλέος δ' ἄνδρεσσι κατὰ θνητοῖσι νοῆσαι.
εἰ δέ κεν ὀψαρόσῃς. τόδε κέν τοι φάρμακον εἴη
ἦμος κόκκυξ κοκκύζει δρυὸς ἐν πετάλοισι,
τὸ πρῶτον τέρπει τε βροτοὺς ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν.
τῆμος ζεὺς ὕει τρίτῳ ἤματι μηδ' ἀπολήγοι.
μήτ' ἂρ ὑπερβάλλων βοὸς ὁπλὴν μήτ' ἀπολείπων
οὕτω κ' ὀψαρότης πρωτηρότῃ ἰσοφαρίζει.
ἐν θυμῷ δ' εὖ πάντα φυλάσσεο μηδέ σε λήθοι
μήτ' ἔαρ γινόμενον πολιὸν μήθ' ὥριος ὄμβρος.

Vota refer Diti, atq; caſte Cereri,
Frugibus onera Cereris ſimulacrum,
Vbi primum arationem inceperis, ſummitatem ſtiuæ,
Manu p̄hendens, ſtimulisq; boum terga excercueris,
Quernū poſt ſe trahētiū temonē, puul⁹ aūt mox a tergo
Seruus raſtrum habens, auibus negociū faceſſat,
„ Semina abdens, optima aūt in rebus eſt prudentia
„ Mortalium, negligentia contra peſſima,
Sic ex ubertate ſpicæ grauide flectentur in terram.
Proinde cœleſtis te manet tandem merces,
Ex tectis depelles araneas frugū p̄uentu, teq; confidas,
Læticiæ uacaturum ex uictu queſito domi manens,
Gaudensq; cani ueris ſuſcipies aduentum, neq; alios
Admiraberis, quinpotius alius tuæ opis indigus eſt uir,
Deinde ſi medio æſtu immēſam aratro uerteris terram,
Sedens metes, paucas capies ariſtas,
Auerſos religās culmos puluerulēt⁹, nullo affectus gau
Feres inania caniſtra, paucis te admirantibus. dio,
„ Alia autem alio tempore eſt mens Iouis,
„ Quā difficile eſt mortales cōiecturis deprehendere,
Sed ſi tarde araueris hoc uteris remedio,
Vbi cocytū ediderit cocyx querci inſidēs ramorꝫ folijs,
Primo oblectans mortales per uniuerſam terram,
Si tunc Iupiter pluat triduo ſine ulla intermiſſione,
Bouis implens ueſtigia, nihil ceſſans,
Sic tarda aratio primæ tempeſtiue æquatur,
Tu autem his intende animū, non te capiat obliuio
Veris, aut maturæ appetentis hyemis,

πὰρ δ' ἴθι χάλκειον θῶκον καὶ ἐπαλέα λέσχην
ὥρῃ χειμερίῃ, ὁπότε κρύος ἀνέρας ἔργων
ἰσχάνει. ἔνθα κ' ἄοκνος ἀνὴρ μέγαν οἶκον ὀφέλλει.
μή σε κακοῦ χειμῶνος ἀμηχανίη καταμάρψῃ.
σὺν πενίῃ. λεπτῇ δὲ παχὺν πόδα χειρὶ πιέζοις.
» πολλὰ δ' ἀεργὸς ἀνὴρ κενεὴν ἐπὶ ἐλπίδα μίμνων.
» χρηΐζων βιότοιο κακὰ προσελέξατο θυμῷ.
» ἐλπὶς δ' οὐκ ἀγαθὴ κεχρημένον ἄνδρα κομίζει,
ἥμενον ἐν λέσχῃ, τῷ μὴ βίος ἄρκιος εἴη.
Δείκνυε δὲ δμώεσσι θέρευς ἔτι μέσσου ἐόντος
οὐκ αἰεὶ θέρος ἐσσεῖται, ποιεῖσθε καλιάς.
μῆνα δὲ ληναιῶνα κάκ' ἤματα βουδόρα πάντα.
τοῦτον ἀλεύασθαι καὶ πηγάδας. αἵτ' ἐπὶ γαῖαν,
πνεύσαντος Βορέαο δυσηλεγέες τελέθουσι.
ὅστε διὰ Θρῄκης ἱπποτρόφου εὐρέϊ πόντῳ
ἐμπνεύσας ὤρινε. μέμυκε δὲ γαῖα καὶ ὕλη.
πολλὰς δὲ δρῦς ὑψικόμους ἐλάτας τε παχείας,
οὔρεος ἐν βήσσῃς πιλνᾷ χθονὶ πουλυβοτείρῃ
ἐμπίπτων. καὶ πᾶσα βοᾷ τότε νήριτος ὕλη.
τῶν καὶ λάχνῃ δέρμα κατάσκιον. ἀλλά νυ καὶ
θῆρες δὲ φρίσσουσ' οὐρὰς δ' ὑπὸ μέζε' ἔθεντο.
ψυχρὸς ἐὼν διάησι δασυστέρνων περ ἐόντων.
καί τε διὰ ῥινοῦ βοὸς ἔρχεται. οὐδέ μιν ἴσχει,
καί τε δι' αἶγα ἄησι τανύτριχα, πώεα δ' οὔτι
οὕνεκ' ἐπηεταναὶ τρίχες αὐτῶν, οὐ διάησιν
ἲς ἀνέμου Βορέαο. τροχαλὸν δὲ γέροντα τίθησι.
καὶ διὰ παρθενικῆς ἁπαλόχροος οὐ διάησιν.
ἥτε δόμων ἔντοσθε φίλῃ παρὰ μητέρι μίμνει,

Qua in ęrariā migres officinā, miſcendo fabulas,
Sub bruma inquam, dum alios frigus horridū
Detinet, tūc enī impiger magnā locupletat domū
Fac ne malę ignauia hyemis te corripiat
Simul cū pēuria, unde macilētus tumētē māu p̄mas pedē
„ Multa enī ignauus dū inanē ſpem concipit, utpote
„ Victus inops, mala uerſat animo,
„ Spes deniq; nō bona admodū uiri comes ē egētis
Qui tn̄ ſedēs occupat̄ fabulis q̄uis ſufficiēti careat uictu,
Cæterū tu famulis oſtendas media adhuc ęſtate
Non em̄ ſemp̄ erit ęſtas quomodo ſtruāt caſas
Menſis aūt Ianuarius pernicioſis diebus noxius bob⁹
Fugiendus eſt, qui & glaciem, per terram
Flante Borea moleſtam ſecum adfert,
Quiq; ex Thracia equorū altrice īſurgēs, pontum
Flatu impellit, diſturbans terram ſyluaſq;,
Multas deinde alticomas quercus, et denſas pinus
Ex mōtibus in ualles ad terrā ſe īclinātes multorꝝ altricē
Diruit, omni tūc reſonante ſylua
Pili proinde pelliū dēſiſſimi arrigūtur in feris,
Quę tūc horridę gelu, caudas īter fœmora ponunt,
Frigore nihilominus uilloſa penetrante pectora,
Deniq; per tergora iuuenci labit̄, non colliſum
Capras quoq; algor contingit hirſuto pilo, nō ſic oues
Ob cōſtās lanarū tegmē quod flatui non eſt peruiū
Viribus boreæq;, incuruat ille collum ſeni,
Virginem tamen non perflans teneram
Quæ in ædium penetralib⁹ matri carę aſſidet,

οὔπω ἔργ' εἰδυῖα πολυχρύσου ἀφροδίτης.
εὖ τε λοεσσαμένη τέρενα χρόα καὶ λίπ' ἐλαίῳ.
χρισαμένη μυχίη καταλέξεται ἔνδοθεν οἴκου
ἤματι χειμερίῳ, ὅτ' ἀνόστεος ὃν πόδα τένδει.
ἔν τ' ἀπύρῳ οἴκῳ καὶ ἤθεσι λευγαλέοισιν.
οὐ γάρ οἱ ἠέλιος δείκνυ, νομὸν ὁρμηθῆναι,
ἀλλ' ἐπὶ κυανέων ἀνδρῶν δῆμόν τε πόλιν τε
στρωφᾶται. βράδιον δὲ πανελλήνεσσι φαείνει.
καὶ τότε δὴ κεραοὶ καὶ νήκεροι ὑληκοῖται
λυγρὸν μυλιόωντες ἀνὰ δρύα βησσήεντα.
φεύγουσιν. καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶ τοῦτο μέμηλεν.
οἳ σκέπα μαιόμενοι πυκινοὺς κευθμῶνας ἔχουσι
καὶ γλάφυ πετρῆεν. τότε δὴ τρίποδι βροτῷ ἶσοι.
οὗ τ' ἐπὶ νῶτα ἔαγε κάρη δ' εἰς οὖδας ὁρᾶται.
τῷ ἴκελοι φοιτῶσιν ἀλευόμενοι νίφα λευκήν.
καὶ τότε ἕσσασθαι ἔρυμα χροός ὥς σε κελεύω,
χλαῖνάν τε μαλακὴν καὶ τερμιόεντα χιτῶνα.
στήμονι δ' ἐν παύρῳ πολλὴν κρόκα μηρύσασθαι.
τὴν περιέσσασθαι ἵνα τοι τρίχες ἀτρεμέωσι.
μηδ' ὀρθαὶ φρίσσωσιν ἀ ... κατὰ σῶμα.
ἀμφὶ δὲ ποσσὶ πέδιλ ... ταμένοιο
ἄρμενα δήσασθαι π ... πυκάσσας.
πρωτογόνων δ' ἐρί ... ος ὥριον ἔλ
δέρματα συρρ ... ὄφρ' ἐπὶ ν
ὑετοῦ ἀ
πι

Venerei adhuc ignara negocij,
Beneq; lota tenerum corpus oleo pingui
Vngit, noctu in intimis ædibus dormiens,
Hiberno tempore, tum polypus pedem ſibi uorat,
Moleſta etiam ſunt ei obſcura habitacula,
Quãdo phœbꝰ nõ mõſtrat q̃ cũ impetu eatur in paſcua,
Sed ad nigrorũ hominũ gentem, urbesq;
Conuerſus, ſero nimis apparet Græcis.
Tũc aũt cornutæ ſimul feræ aliæq; in ſyluis recumbũt,
Triſtia uerſantes, et ad quercuum concaua
Confugiunt, omneisq; id curant,
Vt denſa habeant receptacula,
Ac ſinuoſas petras, ſimiles admodum tripodi homini,
Qui confracto quaſi dorſo in terram proſpectat,
Huic inquã nõ diſſimiles deambulãt, candidã fugientes niuem.
Tunc (ut iuſſi) membra ueſte muni,
Chlæna molli, tali ſuum habeãt induſium,
Stamini aũt pauco plurima intexe fila,
Vt quũ tali frueris indumento, non horreant tibi pili,
Neq; erecti per corpus tremant capilli,
At circum pedes cothurni ex cæſi bouis tergore
Apte ligentur, denſatis ab intra pilis,
Teneri hedi recens editi, ſiq̃ndo gelu mature ingruit,
Pellem inde conſue bouis neruo, q̃d ex dorſo depẽdeat,
Pluuiam arcens, capiti impone
Pileum, q̃d ad hoc tibi ſit elaboratũ ne aures madeant.
Frigida enim aurora eſt ubi decidit boreas,
Eous terris oritur a cælo aſtris conſpicuo,

οὔπω ἔργ' εἰδυῖα πολυχρύσου ἀφροδίτης.
εὖ τε λοεσσαμένη τέρενα χρόα καὶ λίπ' ἐλαίῳ.
χρισαμένη μυχίη καταλέξεται ἔνδοθεν οἴκου
ἤματι χειμερίῳ, ὅτ' ἀνόστεος ὃν πόδα τένδει.
ἔν τ' ἀπύρῳ οἴκῳ καὶ ἤθεσι λευγαλέοισιν.
οὐ γάρ οἱ ἠέλιος δείκνυ νομὸν ὁρμηθῆναι,
ἀλλ' ἐπὶ κυανέων ἀνδρῶν δῆμόν τε πόλιν τε
στρωφᾶται. βράδιον δὲ πανελλήνεσσι φαείνει.
καὶ τότε δὴ κεραοὶ καὶ νήκεροι ὑληκοῖται
λυγρὸν μυλιόωντες ἀνὰ δρία βησσήεντα.
φεύγουσιν. καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶ τοῦτο μέμηλεν.
οἳ σκέπα μαιόμενοι πυκινοὺς κευθμῶνας ἔχουσι
καὶ γλάφυ πετρῆεν. τότε δὴ τρίποδι βροτῷ ἶσοι.
οὗ τ' ἐπὶ νῶτα ἔαγε κάρη δ' εἰς οὖδας ὁρᾶται.
τῷ ἴκελοι φοιτῶσιν ἀλευόμενοι νίφα λευκήν.
καὶ τότε ἕσσασθαι ἔρυμα χροὸς ὥστε κελεύω,
χλαῖνάν τε μαλακὴν καὶ τερμιόεντα χιτῶνα.
στήμονι δ' ἐν παύρῳ πολλὴν κρόκα μηρύσασθαι.
τὴν περιέσσασθαι ἵνα τοι τρίχες ἀτρεμέωσι.
μηδ' ὀρθαὶ φρίσσωσιν ἀειρόμεναι κατὰ σῶμα.
ἀμφὶ δὲ ποσσὶ πέδιλα βοὸς ἶφι κταμένοιο
ἄρμενα δήσασθαι πίλοις ἔντοσθεν πυκάσσας.
πρωτογόνων δ' ἐρίφων ὁπόταν κρύος ὥριον ἔλθοι.
δέρματα συρράπτειν νεύρῳ βοός. ὄφρ' ἐπὶ νώτῳ
ὑετοῦ ἀμφιβάλῃ ἀλέην. κεφαλῆφι δ' ὕπερθεν,
πῖλον ἔχειν ἀσκητόν. ἵν' οὔατα μὴ καταδεύῃ.
ψυχρὴ γάρ τ' ἠὼς πέλεται βορέαο πεσόντος.
ἠῷος δ' ἐπὶ γαῖαν ἀπ' οὐρανοῦ ἀστερόεντος.

Venerei adhuc ignara negocii,
Beneq; lota tenerum corpus oleo pingui
Vngit, noctu in intimis ædibus dormiens,
Hiberno tempore, tum polypus pedem ſibi uorat,
Moleſta etiam ſunt ei obſcura habitacula,
Quādo phœb⁹ nō mōſtrat q̄ cū impetu eatur in paſcua,
Sed ad nigrorū hominū gentem, urbesq;
Conuerſus, ſero nimis apparet Græcis.
Tūc aūt cornutæ ſimul feræ aliæq; in ſyluis recumbūt,
Triſtia uerſantes, et ad quercuum concaua
Confugiunt, omneisq; id curant,
Vt denſa habeant receptacula,
Ac ſinuoſas petras, ſimiles admodum tripodi homini,
Qui confracto quaſi dorſo in terram proſpectat,
Huic inquā nō diſſimiles deambulāt, candidā fugientes niuem.
Tunc (ut iuſſi) membra ueſte muni,
Chlæna molli, tali ſuum habeāt induſium,
Stamini aūt pauco plurima intexe fila,
Vt quū tali frueris indumento, non horreant tibi pili,
Neq; erecti per corpus tremant capilli,
At circum pedes cothurni ex cæſi bouis tergore
Apte ligentur, denſatis ab intra pilis,
Teneri hedi recens editi, ſiq̄ndo gelu mature ingruit,
Pellem inde conſue bouis neruo, q̄d ex dorſo depēdeat,
Pluuiam arcens, capiti impone
Pileum, q̄d ad hoc tibi ſit elaboratū ne aures madeant.
Frigida enim aurora eſt ubi decidit boreas,
Eous terris oritur a cælo aſtris conſpicuo,

οὔπω ἔργ' εἰδυῖα πολυχρύσου ἀφροδίτης.
εὖ τε λοεσσαμένη τέρενα χρόα καὶ λίπ' ἐλαίῳ.
χρισαμένη μυχίη καταλέξεται ἔνδοθεν οἴκου
ἤματι χειμερίῳ, ὅτ' ἀνόστεος ὃν πόδα τένδει.
ἔν τ' ἀπύρῳ οἴκῳ καὶ ἤθεσι λευγαλέοισιν.
οὐ γάρ οἱ ἠέλιος δείκνυ, νομὸν ὁρμηθῆναι,
ἀλλ' ἐπὶ κυανέων ἀνδρῶν δῆμόν τε πόλιν τε
στρωφᾶται, βράδιον δὲ πανελλήνεσσι φαείνει.
καὶ τότε δὴ κεραοὶ καὶ νήκεροι ὑληκοῖται
λυγρὸν μυλιόωντες ἀνὰ δρία βησσήεντα.
φεύγουσιν. καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶ τοῦτο μέμηλεν.
οἳ σκέπα μαιόμενοι πυκινοὺς κευθμῶνας ἔχουσι
καὶ γλάφυ πετρῆεν. τότε δὴ τρίποδι βροτῷ ἶσοι.
οὗ τ' ἐπὶ νῶτα ἔαγε κάρη δ' εἰς οὖδας ὁρᾶται.
τῷ, ἴκελοι φοιτῶσιν ἀλευόμενοι νίφα λευκήν.
καὶ τότε ἕσσασθαι ἔρυμα χροὸς ὥστε κελεύω,
χλαῖνάν τε μαλακὴν καὶ τερμιόεντα χιτῶνα.
στήμονι δ' ἐν παύρῳ πολλὴν κρόκα μηρύσασθαι.
τὴν περιέσσασθαι ἵνα τοι τρίχες ἀτρεμέωσι.
μηδ' ὀρθαὶ φρίσσωσιν ἀειρόμεναι κατὰ σῶμα.
ἀμφὶ δὲ ποσσὶ πέδιλα βοὸς ἶφι κταμένοιο
ἄρμενα δήσασθαι πίλοις ἔντοσθεν πυκάσσας.
πρωτογόνων δ' ἐρίφων ὁπόταν κρύος ὥριον ἔλθοι.
δέρματα συρράπτειν νεύρῳ βοός. ὄφρ' ἐπὶ νώτῳ
ὑετοῦ ἀμφιβάλῃ ἀλέην. κεφαλῆφι δ' ὕπερθεν,
πῖλον. ἔχειν ἀσκητόν. ἵν' οὔατα μὴ καταδεύῃ.
ψυχρὴ γάρ τ' ἠὼς πέλεται βορέαο πεσόντος.
ἠῷος δ' ἐπὶ γαῖαν ἀπ' οὐρανοῦ ἀστερόεντος.

Venerei adhuc ignara negocij,
Beneq; lota tenerum corpus oleo pingui
Vngit, noctu in intimis ædibus dormiens,
Hiberno tempore, tum polypus pedem ſibi uorat,
Moleſta etiam ſunt ei obſcura habitacula,
Quādo phœbꝰ nō mōſtrat q̄ cū impetu eatur in paſcua,
Sed ad nigrorū hominū gentem, urbeſq;
Conuerſus, ſero nimis apparet Græcis.
Tūc aūt cornutæ ſimul feræ aliæq; in ſyluis recumbūt,
Triſtia uerſantes, et ad quercuum concaua
Confugiunt, omneiſq; id curant,
Vt denſa habeant receptacula,
Ac ſinuoſas petras, ſimiles admodum tripodi homini,
Qui confracto quaſi dorſo in terram proſpectat,
Huic inquā nō diſſimiles deambulāt, candidā fugientes niuem.
Tunc (ut iuſſi) membra ueſte muni,
Chlæna molli, tali ſuum habeāt induſium,
Stamini aūt pauco plurima intexe fila,
Vt quū tali frueris indumento, non horreant tibi pili,
Neq; erecti per corpus tremant capilli,
At circum pedes cothurni ex cæſi bouis tergore
Apte ligentur, denſatis ab intra pilis,
Teneri hedi recens editi, ſiq̄ndo gelu mature ingruit,
Pellem inde conſue bouis neruo, qđ ex dorſo depēdeat,
Pluuiam arcens, capiti impone
Pileum, qđ ad hoc tibi ſit elaboratū ne aures madeant.
Frigida enim aurora eſt ubi decidit boreas,
Eous terris oritur a cælo aſtris conſpicuo,

οὔπω ἔργ' εἰδυῖα πολυχρύσου ἀφροδίτης·
εὖ τε λοεσσαμένη τέρενα χρόα καὶ λίπ' ἐλαίῳ·
χρισαμένη μυχίη καταλέξεται ἔνδοθεν οἴκου
ἤματι χειμερίῳ, ὅτ' ἀνόστεος ὃν πόδα τένδει·
ἔν τ' ἀπύρῳ οἴκῳ καὶ ἤθεσι λευγαλέοισιν·
οὐ γάρ οἱ ἠέλιος δείκνυ, νομὸν ὁρμηθῆναι,
ἀλλ' ἐπὶ κυανέων ἀνδρῶν δῆμόν τε πόλιν τε
στρωφᾶται· βράδιον δὲ πανελλήνεσσι φαείνει·
καὶ τότε δὴ κεραοὶ καὶ νήκεροι ὑληκοῖται
λυγρὸν μυλιόωντες ἀνὰ δρύα βησσήεντα·
φεύγουσιν. καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶ τοῦτο μέμηλεν·
οἳ σκέπα μαιόμενοι πυκινοὺς κευθμῶνας ἔχουσι
καὶ γλάφυ πετρῆεν. τότε δὴ τρίποδι βροτῷ ἶσοι·
οὗ τ' ἐπὶ νῶτα ἔαγε κάρη δ' εἰς οὖδας ὁρᾶται·
τῷ, ἴκελοι φοιτῶσιν ἀλευόμενοι νίφα λευκήν·
καὶ τότε ἕσσασθαι ἔρυμα χροὸς ὥστε κελεύω,
χλαῖνάν τε μαλακὴν καὶ τερμιόεντα χιτῶνα·
στήμονι δ' ἐν παύρῳ πολλὴν κρόκα μηρύσασθαι·
τὴν περιέσασθαι ἵνα τοι τρίχες ἀτρεμέωσι·
μηδ' ὀρθαὶ φρίσσωσιν ἀειρόμεναι κατὰ σῶμα·
ἀμφὶ δὲ ποσσὶ πέδιλα βοὸς ἶφι κταμένοιο
ἄρμενα δήσασθαι πίλοις ἔντοσθεν πυκάσας·
πρωτογόνων δ' ἐρίφων ὁπόταν κρύος ὥριον ἔλθοι·
δέρματα συρράπτειν νεύρῳ βοός. ὄφρ' ἐπὶ νώτῳ
ὑετοῦ ἀμφιβάλῃ ἀλέην. κεφαλῆφι δ' ὕπερθεν,
πῖλον ἔχειν ἀσκητόν. ἵν' οὔατα μὴ καταδεύῃ·
ψυχρὴ γάρ τ' ἠὼς πέλεται βορέαο πεσόντος·
ἠῷος δ' ἐπὶ γαῖαν ἀπ' οὐρανοῦ ἀστερόεντος·

Venerei adhuc ignara negocij,
Beneq́ lota tenerum corpus oleo pingui
Vngit, noctu in intimis ædibus dormiens,
Hiberno tempore, tum polypus pedem ſibi uorat,
Moleſta etiam ſunt ei obſcura habitacula,
Quãdo phœb⁹ nõ mõſtrat q̃ cũ impetu eatur in paſcua,
Sed ad nigrorũ hominũ gentem, urbesq́
Conuerſus, ſero nimis apparet Græcis.
Tũc aũt cornutæ ſimul feræ aliæq́ in ſyluis recumbũt,
Triſtia uerſantes, et ad quercuum concaua
Confugiunt, omneisq́ id curant,
Vt denſa habeant receptacula,
Ac ſinuoſas petras, ſimiles admodum tripodi homini,
Qui confracto quaſi dorſo in terram proſpectat,
Huic inquã nõ diſſimiles deambulãt, candidã fugientes niuem.
Tunc (ut iuſſi) membra ueſte muni,
Chlæna molli, tali ſuum habeãt induſium,
Stamini aũt pauco plurima intexe fila,
Vt quũ tali frueris indumento, non horreant tibi pili,
Neq́ erecti per corpus tremant capilli,
At circum pedes cothurni ex cæſi bouis tergore
Apte ligentur, denſatis ab intra pilis,
Teneri hedi recens editi, ſiq̃ndo gelu mature ingruit,
Pellem inde conſue bouis neruo, q̃d ex dorſo depẽdeat,
Pluuiam arcens, capiti impone
Pileum, q̃d ad hoc tibi ſit elaboratũ ne aures madeant.
Frigida enim aurora eſt ubi decidit boreas,
Eous terris oritur a cælo aſtris conſpicuo,

οὔπω ἔργ' εἰδυῖα πολυχρύσου ἀφροδίτης.
εὖ τε λοεσσαμένη τέρενα χρόα καὶ λίπ' ἐλαίῳ.
χρισαμένη νυχίη καταλέξεται ἔνδοθεν οἴκου
ἤματι χειμερίῳ, ὅτ' ἀνόστεος ὃν πόδα τένδει.
ἔν τ' ἀπύρῳ οἴκῳ καὶ ἐν ἤθεσι λευγαλέοισιν.
οὐ γάρ οἱ ἠέλιος δείκνυ, νομὸν ὁρμηθῆναι,
ἀλλ' ἐπὶ κυανέων ἀνδρῶν δῆμόν τε πόλιν τε
στρωφᾶται. βράδιον δὲ πανελλήνεσσι φαείνει.
καὶ τότε δὴ κεραοὶ καὶ νήκεροι ὑληκοῖται
λυγρὸν μυλιόωντες ἀνὰ δρία βησσήεντα.
φεύγουσιν. καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶ τοῦτο μέμηλεν.
οἳ σκέπα μαιόμενοι πυκινοὺς κευθμῶνας ἔχουσι
καὶ γλάφυ πετρῆεν. τότε δὴ τρίποδι βροτῷ ἶσοι.
οὗ τ' ἐπὶ νῶτα ἔαγε κάρη δ' εἰς οὖδας ὁρᾶται.
τῷ ἴκελοι φοιτῶσιν ἀλευόμενοι νίφα λευκήν.
καὶ τότε ἕσσασθαι ἔρυμα χροὸς ὥς σε κελεύω,
χλαῖνάν τε μαλακὴν καὶ τερμιόεντα χιτῶνα.
στήμονι δ' ἐν παύρῳ πολλὴν κρόκα μηρύσασθαι.
τὴν περιέσσασθαι ἵνα τοι τρίχες ἀτρεμέωσι.
μηδ' ὀρθαὶ φρίσσωσιν ἀειρόμεναι κατὰ σῶμα.
ἀμφὶ δὲ ποσσὶ πέδιλα βοὸς ἶφι κταμένοιο
ἄρμενα δήσασθαι πίλοις ἔντοσθεν πυκάσας.
πρωτογόνων δ' ἐρίφων ὁπόταν κρύος ὥριον ἔλθοι,
δέρματα συρράπτειν νεύρῳ βοός. ὄφρ' ἐπὶ νώτῳ
ὑετοῦ ἀμφιβάλῃ ἀλέην. κεφαλῆφι δ' ὕπερθεν,
πῖλον ἔχειν ἀσκητόν. ἵν' οὔατα μὴ καταδεύῃ.
ψυχρὴ γάρ τ' ἠὼς πέλεται βορέαο πεσόντος.
ἠῷος δ' ἐπὶ γαῖαν ἀπ' οὐρανοῦ ἀστερόεντος.

Venerei adhuc ignara negocij,
Beneq; lota tenerum corpus oleo pingui
Vngit, noctu in intimis ædibus dormiens,
Hiberno tempore, tum polypus pedem ſibi uorat,
Moleſta etiam ſunt ei obſcura habitacula,
Quādo phœbꝰ nō mōſtrat q̄ cū impetu eatur in paſcua,
Sed ad nigrorū hominū gentem, urbesq;
Conuerſus, ſero nimis apparet Græcis.
Tūc aūt cornutæ ſimul feræ aliæq; in ſyluis recumbūt,
Triſtia uerſantes, et ad quercuum concaua
Confugiunt, omneisq; id curant,
Vt denſa habeant receptacula,
Ac ſinuoſas petras, ſimiles admodum tripodi homini,
Qui confracto quaſi dorſo in terram proſpectat,
Huic inquā nō diſſimiles deambulāt, candidā fugientes niuem.
Tunc (ut iuſſi) membra ueſte muni,
Chlæna molli, tali ſuum habeāt induſium,
Stamini aūt pauco plurima intexe fila,
Vt quū tali frueris indumento, non horreant tibi pili,
Neq; erecti per corpus tremant capilli,
At circum pedes cothurni ex cæſi bouis tergore
Apte ligentur, denſatis ab intra pilis,
Teneri hedi recens editi, ſiq̄ndo gelu mature ingruit,
Pellem inde conſue bouis neruo, q̄d ex dorſo depēdeat,
Pluuiam arcens, capiti impone
Pileum, q̄d ad hoc tibi ſit elaboratū ne aures madeant.
Frigida enim aurora eſt ubi decidit boreas,
Eous terris oritur a cælo aſtris conſpicuo,

ἀνὴρ πυροφόρος τέταται μακάρων ἐπὶ ἔργοις,
ὥστε ἀρυσάμενος ποταμῶν ἀπ' αἰενναόντων,
ὑψοῦ ὑπὲρ γαίης ἀρθεὶς ἀνέμοιο θυέλλῃ.
ἄλλοτε μέν θ' ὕει ποτὶ ἕσπερον. ἄλλοτ' ἄησι
πυκνὰ θρηϊκίου βορέου νέφεα κλονέοντος.
τὸν. φθάμενος ἔργα τελέσας,, οἶκον δὲ νέεσθαι.
μή ποτέ σ' οὐρανόθεν σκοτόεν νέφος ἀμφικαλύψῃ
χρῶτά τε μυδαλέον θείη. κατὰ δ' εἵματα δεύσῃ.
ἀλλ' ὑπαλεύασθαι. μεὶς γὰρ χαλεπώτατος οὗτος
χειμέριος. χαλεπὸς προβάτοις, χαλεπὸς δ' ἀνθρώποις.
τῆμος τὤμισυ βουσὶν ἐπὶ δ' ἀνέρι τὸ πλέον εἴη,
ἁρμαλιῆς. μακραὶ γὰρ ἐπίρροθοι εὐφρόναι εἰσί.
ταῦτα φυλασσόμενος τετελεσμένον εἰς ἐνιαυτὸν
ἰσοῦσθαι νύκτας τε καὶ ἤματα εἰσόκεν αὖθις
γῆ πάντων μήτηρ καρπὸν σύμμικτον ἐνείκῃ.
εὖτ' ἂν δ' ἑξήκοντα μετὰ τροπὰς ἠελίοιο
χειμέρι' ἐκτελέσῃ Ζεὺς ἤματα, δή ῥα τότ' ἀστὴρ
ἀρκτοῦρος προλιπὼν ἱερὸν ῥόον ὠκεανοῖο
πρῶτον παμφαίνων ἐπιτέλλεται ἀκροκνέφαιος.
τόνδε μετ' ὀρθρογόη πανδιονὶς ὦρτο χελιδὼν,
ἐς φάος ἀνθρώποις ἔαρος νέον ἱσταμένοιο.
τὴν. φθάμενος, οἴνας περιταμνέμεν. ὣς γὰρ ἄμεινον.
ἀλλ' ὁπόταν φερέοικος ἀπὸ χθονὸς ἂν φυτὰ βαίνῃ
πληιάδας φεύγων. τότε δὴ σκάφος οὐκέτι οἰνέων
ἀλλ' ἅρπας τε χαρασσέμεναι καὶ δμῶας ἐγείρειν.
φεύγειν δὲ σκιεροὺς θώκους καὶ ἐπ' ἠῶ κοῖτον,
ὥρῃ ἐν ἀμήτου, ὅτε τ' ἠέλιος χρόα κάρφει.
τημοῦτος σπεύδειν καὶ οἴκαδε καρπὸν ἀγείρειν.

Aer aũt purpurẽus ille & roſcidus in diuorũ oꝑa expẽdit
Nam hauſtus ex amnibus ſemper fluidis
Et in ſublime leuatus a uenti turbine
Aliqñ pluit ueſperi, nõnũꝗ uero flat,
Dum denſas Thrax nubes agitat boreas
Præuerte hũc perfecto pri⁹ ope, domũ cõtendẽdo
Ne caliginoſa e celo te circundat nubes,
Quæ corpus ſimul aqua perfundat ac ueſtes
Fugam itaꝗ capeſſe, nam menſis oĩm eſt moleſtiſſim⁹
Hybernus, quẽ acerbe ferũt & pecudes & homiẽs
Tũc boues mediocriter agricole aũt vberius
Paſcantur quando noctes ſunt longæ
Hęc obſeruãda tibi ſũt donec expirat annus,
Noxꝗ æquatur diebus, ut rurſus
Omnium parens tellus fruges cũ ſemĩe ferat,
Vbi aũt ſexaginta poſt ſolſticium
Dies hybernos Iupiter confecerit, tũ demũ ſydus
Arcturi ſacros relinquens oceani fluctus,
Primo relucens oritur ſublimi olympo,
Anteꝗ ortũ ſolẽ Pandionis filia luget hyrundo
Donec illuceſcat nũcia mortaliũ, Ver nouũ
Præueniens, tunc uites melius incideris,
Sed quando Limax e ſicca tellure ĩ plãtas cõſcẽderit
Pleiadũ fugiẽs feruorẽ, nulla ligonẽ ſẽtiat uinea,
Tũc eni ſeruos falces ſumere acutas coge
Vitareꝗ umbroſas ſedes ac matutinũ ſomnum,
Iam eni appetit meſſis, ſole deſiccante corpora,
Tũ tibi accelerãdũ eſt ut in domũ fruges congreges

,, ὄρθρου ἀνιστάμενος, ἵνα τοι βίος ἄρκιος εἴη
,, ἠὼς γὰρ τ' ἔργοιο τρίτην ἀπομείρεται αἶσαν
,, ἠώς τοι προφέρει μὲν ὁδοῦ. προφέρει δὲ καὶ ἔργου.
ἠώς, ἥτε φανεῖσα πολέας ἐπέβησε κελεύθου
ἀνθρώπους. πολλοῖσι δ' ἐπὶ ζυγὰ βουσὶ τίθησιν.
ἦμος δὲ σκόλυμός τ' ἀνθεῖ καὶ ἠχέτα τέττιξ
δενδρέῳ ἐφεζόμενος, λιγυρὴν καταχεύετ' ἀοιδὴν
πυκνὸν ὑπὸ πτερύγων θέρεος καματώδεος ὥρῃ.
τῆμος πιόταταί τ' αἶγες καὶ οἶνος ἄριστος
μαχλόταται δὲ γυναῖκες ἀφαυρότατοι δέ τ' ἄνδρες
εἰσίν, ἐπεὶ κεφαλὴν καὶ γούνατα σείριος ἄζει
αὐαλέος δέ τε χρὼς ὑπὸ καύματος. ἀλλὰ τότ' ἤδη
εἴη πετραίη τε σκιὴ καὶ βίβλινος οἶνος
μάζα τ' ἀμολγαίη γάλα τ' αἰγῶν σβεννυμενάων.
καὶ βοὸς ὑλοφάγοιο κρέας, μήπω τετοκυίης.
πρωτογόνων τ' ἐρίφων ἐπὶ δ' αἴθοπα πινέμεν οἶνον
ἐν σκιῇ ἑζόμενον κεκορημένον ἦτορ ἐδωδῆς
ἀντίον εὐκραέος ἀνέμου τρέψαντα πρόσωπον.
κρήνης τ' ἀενάου καὶ ἀπορρύτου, ἥτ' ἀθόλωτος
τρὶς ὕδατος προχέειν. τὸ δὲ τέτρατον ἱέμεν οἴνου.
δμωσὶ δ' ἐποτρύνειν δημήτερος ἱερὸν ἀκτὴν
δινέμεν. εὖτ' ἂν πρῶτα φανῇ σθένος ὠρίωνος,
χώρῳ ἐν εὐαεῖ καὶ εὐτροχάλῳ ἐν ἀλωῇ,
μέτρῳ δ' εὖ κομίσασθαι ἐν ἄγγεσιν. αὐτὰρ ἐπὴν δὴ
πάντα βίον κατάθηαι ἐπάρμενον ἔνδοθεν οἴκου.
θῆτ' ἄοικον ποιεῖσθαι, καὶ ἄτεκνον ἔριθον
δίζεσθαι κέλομαι, χαλεπὴ δ' ὑποπόρτις ἔριθος.
καὶ κύνα καρχαρόδοντα κομεῖν, μὴ φείδεο σίτου.

,, Diluculo cõſurgas oportet,ne unq̃ uictu careas.
» Mane enim tertia operis pars felicius conficitur,
» Diluculũ uiatori,conducibile,nec minus operi faciundo
Mane.Illud eñ protinus apparẽs ingredi iubet (præſtat
Homines,iuga imponit iumentis.
Tunc Scolymus flores emitrit,ac ſonora cicada,
Arbori inſidens argutum edit concentum,
Denſis ſub alis,calentis æſtatis tempore,
Tunc uberrimæ ſunt capræ,uinũq; longe eſt optimũ,
Pruriũt tunc fœminæ,uiri æſtu languidi .
Reddunt̃,Sirio caput illis humore ſuo deſtituẽte & ge-
Areſcit eñ tũc corpus ob æſtum plurimũ, nua,
Itaq; ſub petra tibi captanda umbra eſt biblina p̃ſto ſint
Caſeus ex lacte qđ capra fœtũ nõ alens edidit, uina,
Caro ſylueſtris iuuencę necdum enixæ,
Nõ deſit hedus mollior,recens genitus,uinũ ſume q̃ ru-
Sic hilare fiet pectꝰ cibo ſatiatũ in umbra. beat uultꝰ,
Recte tum faciem Zephyrum uerſus reclinaueris,
Conſidens fonti fluido ac ſcaturienti,puram deinde
Ter infundens aquã,quartam uini potato partem,
Cæterũ ſeruis impera,ut fruges,ſacrã cereris uim,
Verſent ubi primũ robur apparuerit Orionis,
Loco uentis expoſito,in area rite equata chylindro,
Quas moderate abde receptaculis,deniq; poſteaq̃
Vniuerſum in ædes contuleris uictum,
Miniſtrũ tibi feceris,ꝓpria carẽtẽ domo,ancillã ſine libe-
Ingras iubeo,moleſta eñ ẽ quã natoꝝ ſollicitat cura (ris
Canẽ,ꝓinde ut hẽas cura acutis dẽtibꝰ,q liberalr̃ paſcat̃,

μὴ ποτέ σ' ἡμερόκοιτος ἀνὴρ ἀπὸ χρήμαθ' ἕληται.
χόρτον δ' ἐσκομίσαι καὶ συρφετὸν ὄφρα τοι εἴη
βουσὶ καὶ ἡμιόνοισιν ἐπηετανόν, αὐτὰρ ἔπειτα.
δμῶας ἀναψῦξαι φίλα γούνατα. καὶ βόε λῦσαι.
εὖτ' ἂν δ' ὠρίων καὶ σείριος ἐς μέσον ἔλθῃ
οὐρανὸν, ἀρκτοῦρον δ' ἐσίδῃ ῥοδοδάκτυλος ἠώς
ὦ πέρση, τότε πάντας ἀπόδρεπε οἴκαδε βότρυς.
δεῖξαι δ' ἠελίῳ δέκα ἤματα καὶ δέκα νύκτας.
πέντε δὲ συσκιάσαι. ἕκτῳ δ' εἰς ἄγγε' ἀφύσσαι.
δῶρα διωνύσου πολυγηθέος. αὐτὰρ ἐπὴν δὴ
πληϊάδες θ' ὑάδες τε τό τε σθένος ὠρίωνος
δύνωσιν, τότ' ἔπειτ' ἀρότου μεμνημένος εἶναι
ὡραίου πλειὼν δὲ κατὰ χθονὸς ἄρμενος εἴη
εἰ δέ σε ναυτιλίης δυσπεμφέλου ἵμερος αἱρεῖ.
εὖτ' ἂν πληϊάδες σθένος ὄβριμον ὠρίωνος,
φεύγουσαι, πίπτωσιν ἐς ἠεροειδέα πόντον,
δὴ τότε παντοίων ἀνέμων θυίουσιν ἀῆται.
καὶ τότε μηκέτι νῆας ἔχειν ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ
γῆν δ' ἐργάζεσθαι μεμνημένος, ὥς σε κελεύω.
νῆα δ' ἐπ' ἠπείρου ἐρύσαι. πυκάσαι τε λίθοισι,
πάντοθεν ὄφρ' ἴσχωσ' ἀνέμων μένος ὑγρὸν ἀέντων,
χείμαρον δ' ἐξερύσας ἵνα μὴ πύθῃ διὸς ὄμβρος.
ὅπλα δ' ἐπάρμενα πάντα τεῷ ἐνὶ κάτθεο οἴκῳ.
εὐκόσμως στολίσας νηὸς πτερὰ ποντοπόροιο.
πηδάλιον δ' εὐεργὲς ὑπὲρ καπνοῦ κρεμάσασθαι.
αὐτὸς δ' ὡραῖον μίμνειν πλόον εἰσόκεν ἔλθῃ.
καὶ τότε νῆα θοὴν ἅλα δ' ἑλκέμεν. ἐν δέ τε φόρτον
ἄρμενον ἐντύνασθαι, ἵν' οἴκαδε κέρδος ἄρηαι.

Ne res unq̃ tuas fur aſportet,
Fœnum ne negligas, ſed & paleæ ſint tibi,
Annuum pro mulis ac bobus pabulũ, tẽpus eſt deinde,
Seruos reſpirare laſſatis charis genibus, q̃ etiã iuuẽcos
Vbi Orion & Sirius medium contigerit ſolue,
Cœlum, Arcturumq̃ uiderit purpureis digitis aurora,
Tunc omnes Perſi botros tibi abſcindat familia,
Quos decem diebus ad ſolem exponas, totidẽq̃ noctes,
Quinq̃ in umbra lateant dies, ſexto in cados exprime,
Dona bacchi animos exhilarantis, at quum
Pleiades hyadesq̃, ac robur ſimul Orionis
Occidunt, tunc ut ares iuuabit meminiſſe
In tempore, potius enim tunc terra excercenda eſt,
Quod ſi nauigandi te capit deſyderium,
Dum pleiades uiresq̃ robuſti Orionis
Fugiendo occidunt aere ueſtite in ponto,
Vnde uariorum flatus uentorum impetum cient,
Tunc necquicq̃ tentes in mari nauigio,
Quinpotius terram excerce præcepti mei memor,
Nauem autem incontinentẽ extrahe, lapidibus obnixã,
Vt undiq̃ cõtineatur a ui uentorũ humor conflantiũ,
Vnd ameijcito ne marceſcat nauis ex Iouis imbre,
Inſtrumenta illa nautica quæq̃ in domũ apta reconde,
Pulchre ornãtes nauẽ remos, alas plane uolitãtes ꝑ mare
Temonẽ ad fumũ ſuſpende quo indureſcat,
Maturam præſtolatus nauigationẽ tãtiſper dũ ueniat,
Tunc enim licebit in mare nauem tollere, onuſtam
Apto pondere, ne domũ uacuus redeas lucro,

ὥσπερ ἐμός τε πατὴρ καὶ σὸς μέγα νήπιε πέρση,
πλωΐζεσκε νηυσὶ βίον κεχρημένος ἐσθλοῦ.
ὅσποτε καὶ τῇδ' ἦλθε πολὺν διὰ πόντον ἀνύσας
κύμην αἰολίδα προλιπὼν, ἐν νηὶ μελαίνῃ.
οὐκ ἄφενος φεύγων οὐδὲ πλοῦτόν τε καὶ ὄλβον,
ἀλλὰ κακὴν πενίην. τὴν ζεὺς ἄνδρεσι δίδωσι
νάσσατο δ' ἄγχ' ἑλικῶνος ὀϊζυρῇ ἐνὶ κώμῃ
ἄσκρῃ. χεῖμα κακῇ. θέρει δ' ἀργαλέῃ οὐδέποτ' ἐσθλῇ.
τύνη δ' ὦ πέρση ἔργων μεμνημένος εἶναι
ὡραίων πάντων. περὶ ναυτιλίης δὲ μάλιστα
νῆ' ὀλίγην αἰνεῖν. μεγάλῃ δ' ἐνὶ φορτία θέσθαι
» μείζων μὲν φόρτος. μεῖζον δ' ἐπὶ κέρδεϊ κέρδος.
ἔσσεται, εἴ κ' ἄνεμοί γε κακὰς ἀπέχωσιν ἀήτας.
εὖτ' ἂν ἐπ' ἐμπορίην τρέψας ἀεσίφρονα θυμόν.
βούληαι δὲ χρέα τε προφυγεῖν καὶ λιμὸν ἀτερπῆ,
δείξω δή τοι μέτρα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης.
οὔτε τι ναυτιλίης σεσοφισμένος οὔτε τι νηῶν.
οὐ γάρ πώποτε νηΐ γ' ἐπέπλων εὐρέα πόντον
εἰ μὴ εἰς εὔβοιαν ἐξ αὐλίδος. ᾗ ποτ' ἀχαιοὶ
μείναντες χειμῶνα πολὺν σὺν λαὸν ἄγειραν
ἑλλάδος ἐξ ἱερῆς. τροίην ἐς καλλιγύναικα.
ἔνθα δ' ἐγὼν ἐπ' ἄεθλα δαΐφρονος ἀμφιδάμαντος
χαλκίδα τ' εἰσεπέρησα. τὰ δὲ προπεφραδμένα πολλὰ
ἄθλ' ἔθεσαν παῖδες μεγαλήτορες. ἔνθα μέ φημι
ὕμνῳ νικήσαντα φέρειν τρίποδ' ὠτώεντα.
τὸν μὲν ἐγὼ μούσῃσ' ἑλικωνιάδεσσ' ἀνέθηκα.
ἔνθα με τὸ πρῶτον λιγυρῆς ἐπέβησαν ἀοιδῆς.
τόσσον τοι νηῶν γε πεπείραμαι πολυγόμφων.

Sic gẽnitor noſter inſipiens Perſi,
Nauibus errabat in mari uictus boni egenus,
Venit aliquando ille qum multa peragraſſet maria,
Cumam atq; æolidam relinquens nigra in naui,
Non ut opus fugeret, aut certe opes beatas,
Sed inuiſam ægeſtatẽ, ab Ioue hominibus traditam,
Habitauit is non longe ab helicone in miſera uilla
Aſcræa nũc aſpera regiõe cæli, dehinc intolerabilis æſtu,
Præterea tu operũ fac memineris Perſi,
Vt ſuo quæq; fiant tẽpore, maxime uero nautica
Nauis tibi placeat parua, magna oneretur pondere,
,, Maius namq; pondus maius in quæſtu lucrum
Erit, dũmodo pernitioſi non afflent uenti,
Tunc autem ad negociationẽ ſtultũ applicare animum
Velis, qñ hac occaſiõe debita effugere licebit, & moleſtã
Cæterũ ego tibi modũ pandã latiſonãtis maris (famẽ,
Q̃uis nauigatõis aut nauiũ rõnẽ nõ ſatis cõptã habeã,
Quãdoquidẽ nunq; per latum nauigaui mare,
Niſi ex Aulide in euboeum ubi quondam Græci
Manſerunt ob tempeſtatẽ, populũ ingentem cogentes
Ex Græcia, quem Troyam ducerent,
Huc ego ad certamina prudentis Amphidamantis,
In Calcidem profectus ſum urbẽ, ubi multa indyta
Propoſuerũt certamina uiri magnanimi, Illic inquã ego
Cantando uictor, auratum retuli tripodem,
Quem muſæ Heliconides ex me dicatũ ſibi ſuſceperũt,
Vbi & me primum argutam docuere poeſim,
Tantũ eſt ut & naues ego expertus ſim mltoꝝ clauoꝝ,

ἀλλὰ καὶ ὣς ἐρέω ζηνὸς νόον αἰγιόχοιο·
μοῦσαι γάρ μ' ἐδίδαξαν ἀθέσφατον ὕμνον ἀείδειν.
ἤματα πεντήκοντα μετὰ τροπὰς ἠελίοιο,
ἐς τέλος ἐλθόντος θέρεος καματώδεος ὥρης·
ὡραῖος πέλεται θνητοῖς πλόος, οὔτε κε νῆα·
καυάξαις οὔτ' ἄνδρας ἀποφθίσειε θάλασσα·
εἰ μὴ δὴ πρόφρων γε ποσειδάων ἐνοσίχθων,
ἢ ζεὺς ἀθανάτων βασιλεὺς ἐθέλῃσιν ὀλέσσαι.
,, ἐν τοῖς γὰρ τέλος ἐστὶν ὁμῶς ἀγαθῶν τε κακῶν τε.
τῆμος δ' εὐκρινέες τ' αὖραι καὶ πόντος ἀπήμων
εὔκηλος. τότε νῆα θοὴν ἀνέμοισι πιθήσας,
ἑλκέμεν ἐς πόντον. φόρτον δ' εὖ πάντα τίθεσθαι·
σπεύδειν δ' ὅττι τάχιστα πάλιν οἶκόνδε νέεσθαι
μὴ δὲ μένειν οἶνόν τε νέον καὶ ὀπωρινὸν ὄμβρον
καὶ χειμῶν' ἐπιόντα νότοιό τε δεινὰς ἀήτας
ὅς τ' ὤρινε θάλασσαν ὁμαρτήσας διὸς ὄμβρῳ.
πολλῷ ὀπωρινῷ. χαλεπὸν δέ τε πόντον ἔθηκεν
ἄλλος δ' εἰαρινὸς πέλεται πλόος ἀνθρώποισιν.
ἦμος δὴ τὸ πρῶτον ὅσον τ' ἐπιβᾶσα κορώνη.
ἴχνος ἐποίησεν τόσσον πέταλ' ἀνδρὶ φανείη
ἐν κράδῃ ἀκροτάτῃ, τότε δ' ἄμβατός ἐστι θάλασσα.
εἰαρινὸς δ' οὗτος πέλεται πλόος. οὔ μιν ἔγωγε
αἴνημ' οὐ γὰρ ἐμῷ θυμῷ κεχαρισμένος ἐστὶν
ἁρπακτός. χαλεπῶς κε φύγοις κακόν. ἀλλά νυ καὶ τὰ
ἄνθρωποι ῥέζουσιν ἀιδρείῃσι νόοιο.
,, χρήματα γὰρ ψυχὴ πέλεται δειλοῖσι βροτοῖσι.
,, δεινὸν δ' ἐστὶ θανεῖν μετὰ κύμασιν, ἀλλὰ σ' ἄνωγα,
φράζεσθαι τάδε πάντα μετὰ φρεσὶν ὡς ἀγορεύω.

Sed ut Iouis prodam mentem,
Muſæ enim prædocuerunt diuinum edere carmen,
Quinquaginta poſt ſolſticium æſtiuum exactis diebus
Vbi iam æſtatis adeſt finis, temporis ſane laborioſi,
Tunc oportuna eſt mortalibus nauigatio, nā neqꝫ tunc
Quaſſatur, nec uiros corrumpit mare, (nauis.
Niſi promptus forte Neptunus terram collidens,
Aut ſuperū rex Iupiter decreuerit omnino perdere,
„ Ex his enim dependet finis bonoꝝ ſimul & malorum.
Tunc aūt leues ſpirant auræ, eſtqꝫ ſine periculo pontus
Ac tranquillus, tunc nauem celerem uentis cōmitte,
Qui trahatur in pontū, poſitis in primis rite oneribus,
Deinde properandū ut ꝙ celerrime domū redeas,
Prius ꝙ nouū proueniat uinum, & autumni hymber,
Atqꝫ tempeſtates, cient enim noti graues flatus,
Qui & impetu agitāt mare ſequente mox a Ioue pluuia,
Multa autumnali, moleſtum inde redditur mare,
Deniqꝫ & uere nouo nauigatio hominibus placuit.
Tūc ubi primū, quantū a cornice relictum,
Veſtigij fuerit, tantillum folij hominibus appareat,
In ſumma ficu, iam nauigabile eſt mare,
Verna iſta nauigatione, at ego eam non admodum
Probauerim, eo quod animo meo ſit ingrata
Rapina, haud facile ſic periculū effugies, quāqꝫ & ipſam
Mortales tentent, inſcij, ac mente capti,
„ Nam opes ſic diligunt, ut uitam homines miſelli,
„ Moleſtum aūt eſt e uita cędere in undis, uerū tu, ut iuſſi,
Conſydera omnia, ac perpende animo quæ dico,

μηδ' ἐν νηυσὶν ἅπαντα βίον κοίλῃσι τίθεσθαι,
ἀλλὰ πλέω λείπειν, τὰ δὲ μείονα φορτίζεσθαι.
„ δεινὸν γὰρ πόντου μετὰ κύμασι πήματι κύρσαι.
„ δεινὸν δ' εἴ κ' ἐπ' ἄμαξαν ὑπέρβιον ἄχθος ἀείρας
„ ἄξονα καυάξαις, τὰ δὲ φορτία μαυρωθείη.
„ μέτρα φυλάσσεσθαι. καιρὸς δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστος.
ὡραῖος δὲ γυναῖκα τεὸν ποτὶ οἶκον ἄγεσθαι.
μήτε τριηκόντων ἐτέων μάλα πόλλ' ἀπολείπων,
μήτ' ἐπιθεὶς μάλα πολλά. γάμος δέ τοι ὥριος οὗτος.
ἡ δὲ γυνὴ τέτορ' ἡβώη. πέμπτῳ δὲ γαμοῖτο.
παρθενικὴν δὲ γαμεῖν. ὥς κ' ἤθεα κεδνὰ διδάξῃς.
τὴν δὲ μάλιστα γαμεῖν ἥτις σέθεν ἐγγύθι ναίει,
πάντα μάλ' ἀμφὶς ἰδών, μὴ γείτοσι χάρματα γήμαις.
„ οὐ μὲν γάρ τι γυναικὸς ἀνὴρ ληΐζετ' ἄμεινον
„ τῆς ἀγαθῆς. τῆς δ' αὖτε κακῆς οὐ ῥίγιον ἄλλο
„ δειπνολόχης. ἥ τ' ἄνδρα καὶ ἴφθιμόν περ ἐόντα
„ εὕει ἄτερ δαλοῦ καὶ ὠμῷ γήραϊ δῶκεν.
εὖ δ' ὄπιν ἀθανάτων μακάρων πεφυλαγμένος εἶναι.
μηδὲ κασιγνήτῳ ἶσον ποιεῖσθαι ἑταῖρον.
εἰ δέ κε ποιήσῃς, μή μιν πρότερος κακὸν ἔρξῃς.
μηδὲ ψεύδεσθαι γλώσσης χάριν. εἰ δέ κεν ἄρχῃ
ἤ τι ἔπος εἰπὼν ἀποθύμιον ἠὲ καὶ ἔρξας,
δὶς τόσα τίνυσθαι μεμνημένος, εἰ δέ κεν αὖθις
ἡγῆτ' ἐς φιλότητα, δίκην δ' ἐθέλῃσι παρασχεῖν,
„ δέξασθαι. δειλός τι ἀνὴρ φίλον ἄλλοτε ἄλλον
„ ποιεῖται. σὲ δὲ μή τι νόον κατελεγχέτω εἶδος.
„ μηδὲ πολύξεινον μηδ' ἄξεινον καλέεσθαι.
„ μηδὲ κακῶν ἕταρον, μηδ' ἐσθλῶν νεικεστῆρα.

Ne omnem uictum curruæ imponas rati,
Quin tu plura linque domi, minoribus hanc onerando.
,, Acerbum eſt enim periculum maris incidere in undis,
,, Denicꝫ ſi ultra uires currum oneraueris pondere,
,, Axis diſcinditur, diſperſis undicꝫ oneribus
,, Modũ obſeruato, tẽporis ratio in oĩbus eſt optima,
Tempeſtiue uxorem duxeris,
Non tamen multo minus ꝙ triginta natus annos,
Necꝫ aliq̃nto natu maior, tale eñ tẽpeſtiuũ eſt cõiugiũ,
At fœmĩa q̃rtodecĩo pubeſcit anno, q̃ntodecimo nubat,
Virginẽ aũt uelim duxeris, quã mores bonos doceas.
Illam autem maxime quæ penes te habitat.
Oĩa quę circũ ſũt, ꝓbe ꝓſpicias, ne uicinię totiꝰ iocꝰ fias.
,, Nihil enim uncꝫ poterit uiro accidere melius muliere,
,, Si bona fuerit, rurſuſcꝫ mala nihil quod horreas magis,
,, Qum prurit, hæc uiro robore ſepto,
,, Sine lignis ꝑat incẽdiũ, deĩde ſeuerę hũc tradit ſenectuti,
Cura ꝓinde ne circa beatos ĩmortales negligẽs uideare,
Nec fratri æqualem feceris ſodalem,
At ſi id agas, caue illum iniuria laceſſas prior,
Neminẽ uerbis fallas mẽtiẽdo, ſed ſi primo q̃ſpiã lęſerit
verbũ emittẽs q̃d aĩm tibi mordeat, aut facto ſit moleſtꝰ
Duplicem illi uicẽ reddere memineris, cæterũ ſi denuo
Te trahat in amicitiã, pœnamcꝫ triſtis pendere uelit,
,, Suſcipiatur, miſerũ eſt uiro ſubinde alios ſemꝑ amicos
,, Facere, caue ne irato tibi mentem coarguat uultus,
,, Nolim multorum amicus uoceris, nec æque nullius,
,, Denicꝫ nec malorum ſocius, aut bonorum reprehẽſor,

„ μηδέ ποτ' οὐλομένην πενίην θυμοφθόρον ἀνδρὶ
„ τέτλαθ' ὀνειδίζειν, μακάρων δόσιν αἰὲν ἐόντων.
„ γλώσσης τοι θησαυρὸς ἀνθρώποισιν ἄριστος.
„ φειδωλῆς. πλείστη δὲ χάρις κατὰ μέτρον ἰούσης.
„ εἰ δὲ κακὸν εἴποις τάχα κ' αὐτὸς μεῖζον ἀκούσαις.
„ μὴ δὲ πολυξείνου δαιτὸς δυσπέμφελος εἶναι.
„ ἐκ κοινοῦ πλείστη δὲ χάρις, δαπάνη τ' ὀλιγίστη.
μη δέ ποτ' ἐξ ἠοῦς διὶ λείβειν αἴθοπα οἶνον
χερσὶν ἀνίπτοισιν, μηδ' ἄλλοις ἀθανάτοισιν
οὐ γὰρ τοί γε κλύουσιν, ἀποπτύουσι δέ τ' ἀράς.
μηδ' ἄντ' ἠελίοιο τετραμμένος ὀρθὸς ὀμιχεῖν.
αὐτὰρ ἐπεί κε δύῃ μεμνημένος ἔς τ' ἀνιόντα,
μήτ' ἐν ὁδῷ μήτ' ἐκτὸς ὁδοῦ προβάδην ὀρήσῃς.
μηδ' ἀπογυμνωθείς, μακάρων τοι νύκτες ἔασιν.
ἑζόμενος δ' ὅ γε θεῖος ἀνὴρ πεπνυμένα εἰδώς
ἢ ὅ γε πρὸς τοῖχον πελάσας εὐερκέος αὐλῆς.
μηδ' αἰδοῖα γονῇ πεπαλαγμένος ἔνδοθεν οἴκου
ἱστίῃ ἐμπελαδὸν παραφαινέμεν, ἀλλ' ἀλέασθαι.
μηδ' ἀπὸ δυσφήμοιο τάφου ἀπονοστήσαντα
σπερμαίνειν γενεήν, ἀλλ' ἀθανάτων ἀπὸ δαιτός.
μηδέ ποτ' αἰενάων ποταμῶν καλλίρροον ὕδωρ
ποσσὶ περᾶν, πρίν γ' εὔξῃ ἰδὼν ἐς καλὰ ῥέεθρα.
χεῖρας νιψάμενος πολυηράτῳ ὕδατι λευκῷ.
ὃς ποταμὸν διαβῇ κακότητ' ἰδὲ χεῖρας ἄνιπτος.
τῷ δὲ θεοὶ νεμεσῶσι, καὶ ἄλγεα δῶκαν ὀπίσσω.
μηδ' ἀπὸ πεντόζοιο θεῶν ἐν δαιτὶ θαλείῃ
αὖον ἀπὸ χλωροῦ τάμνειν αἴθωνι σιδήρῳ.
μηδέ ποτ' οἰνοχόην τιθέμεν κρητῆρος ὕπερθεν

„ Egeſtatē calamitoſam, mentē uiri lacerantē ne unq̄ ulli
„ Patiaris exprobrari, ſꝑ em̄ illa beatoꝝ īmortaliū donū ē,
„ Optimus eſt hominibus linguæ theſaurus,
„ Si ꝑce illa utaris, magnaq́ꝫ illi eſt gratia, ſi regulet̃ mēſura
„ Si malum ulli obieceris uerbū, mox tu audies deterius,
„ Ne graueris publico intereſſe conuiuio, ubi
„ Ex cōi uiuit̃, magnā em̄ illic gratiā ꝑuo cōꝑabis ſumptu
Ne unq̄ in aurora Ioui feruens libaueris uinum
Illotis manibus, alijsue dijs immortalibus,
Q um non exaudiant preces, ſed reſpuant potius,
Contra ſolem erectus ne meijto,
Sed ut occiderit memineris id agere donec redeat,
Non in uia, non extra, palam lotium reddas,
Sed neq́ꝫ nudus, beatis enim diuis ſacra eſt nox,
Quin potius procumbens uir diuus ac prudens,
Muro domus admotus bene ſeptæ meiēt,
Neq́ꝫ uerenda Venere citata domi,
Pone focum pandas, ſed abi potius,
Nec rediens ab infami ſepulchro
Concumbas cum uxore, ſed a deoꝝ reuerſus ſacrificio,
Neq́ꝫ per fluentem aſſidue amnem liceat tibi
Pedibus tranſire, niſi prius ad flumen preces fuderis,
Lotis primo manibus candida ac placida unda, (agit
Q ui fluuiū trāſmiſerit illotis manib⁹, rem ꝓrſus iniquā
Illi nāq́ꝫ dij reddunt̃ infenſi, calamitates poſtea adijciunt,
Ne a digitis in florenti deoꝝ ſacrificio,
Vngues acuto præſcindas ferro,
Nec unq̄ in deoꝝ ſacris cyathos impone uaſi.

πινόντων. ὀλοὴ γὰρ ἐπ' αὐτῷ μοῖρα τέτυκται.
μὴ δὲ δόμον ποιῶν ἀνεπίξεστον καταλείπειν·
μή τ' ἐφεζομένη κρώζῃ λακέρυζα κορώνη.
μὴ δ' ἀπὸ χυτροπόδων ἀνεπιρρέκτων ἀνελόντα
ἔσθειν, μὴ δὲ λόεσθαι, ἐπεὶ καὶ τοῖς ἔνι ποινή.
μὴ δ' ἐπ' ἀκινήτοισι καθίζειν, οὐ γὰρ ἄμεινον,
παῖδα δυωδεκαταῖον. ὅ τ' ἀνέρ' ἀνήνορα ποιεῖ
μὴ δὲ δυωδεκάμηνον. ἴσον καὶ τοῦτο τέτυκται.
μὴ δὲ γυναικείῳ λουτρῷ χρόα φαιδρύνεσθαι
ἀνέρα. λευγαλέη γὰρ ἐπὶ χρόνον ἔστ' ἐπὶ καὶ τῷ
ποινή. μὴ δ' ἱεροῖσιν ἐπ' αἰθομένοισι κυρήσας
μωμεύειν ἀΐδηλα. θεός τοι καὶ τὰ νεμεσᾷ.
μηδέ ποτ' ἐν προχοῇ ποταμῶν ἅλαδε προρεόντων
μὴ δ' ἐπὶ κρηνάων οὐρεῖν, μάλα δ' ἐξαλέασθαι,
μὴ δ' ἐναποψύχειν. τὸ γὰρ οὔ τοι λώϊόν ἐστιν.
» ὧδ' ἔρδειν. δειλὴν δὲ βροτῶν ὑπαλεύεο φήμην.
» φήμη γάρ τε κακὴ πέλεται. κούφη μὲν ἀεῖραι
» ῥεῖα μάλ', ἀργαλέη δὲ φέρειν. χαλεπὴ δ' ἀποθέσθαι.
» φήμη δ' οὔτις πάμπαν ἀπόλλυται, ἥντινα πολλοὶ
λαοὶ φημίζουσι, θεός νύ τις ἐστὶ καὶ αὐτή. :~
ἤματα δ' ἐκ Διόθεν πεφυλαγμένος εὖ κατὰ μοῖραν ἡμέραι ἀρ.
πεφραδέμεν δμώεσσι, τριηκάδα μηνὸς ἀρίστην
ἔργα τ' ἐποπτεύειν. ἠδ' ἁρμαλιὴν δατέασθαι.
εὖτ' ἂν ἀληθείην λαοὶ κρίνοντες, ἄγωσιν.
αἵδε γὰρ ἡμέραι εἰσὶ Διὸς παρὰ μητιόεντος.
πρῶτον ἕνη τετράς τε καὶ ἑβδόμη ἱερὸν ἦμαρ.
τῇ γὰρ Ἀπόλλωνα χρυσάορα γείνατο Λητώ.
ὀγδοάτη τ' ἐνάτη τε δύω γε μὲν ἤματα μηνός.

Bibentium,calamitoſum enim inde generatur fatum,
Ne domum fabricans imperfectam eam relinquas,
Vt arguta inſideat illi crocitans cornix,
Nihil ex lebetis, quæ ad ſacrorum uſus pertinent,
Cibi ſumpſeris,aut inde laueris,ſequitur enim ultio,
Neq; immobilibus inſideat,non enim conducibile,
Filius annoꝝ duodecim,uiri enim inde fiunt deſides,
Idem æque fit de duodecim menſium pueris,
Neque muliebri uti lauacro decet
Virum,grauis enim poſt tempus hoc facientem manet
Pœna,nec ſacra impetas miniſteria
Fœdo conuitio,nam & eo ipſo deus fit infenſus,
Neq; unq̃ in oſtia fluuioꝝ mare ingredientium,
Aut in fontem lotium deſperſeris,ſed fuge potius
Ventremq; illic ne exoneres,turpe enim eſt
„ Id agere,moleſtam hominum fuge famam.
„ Fama enĩ ipſa malum eſt,leuis quidem in ſublime ea,
„ Omĩno facile tollit̃,difficile tolerat̃,difficilius ſupprimit̃,
„ Neque prorſus perit fama,quam
Vulgus effert,quandoquidem numen eſt ipſa.
Cæterũ dies tibi obſeruãdi ſũt ex Ioue ꝓuenĩetes iuxta
Delige aũt ſeruis trigeſimã mẽſis diẽ lõge optimã (fatũ,
Qua uacent ab opere,uiuantq; genialiter,
Lites in plæbe iudicio non ſoluantur,
Sunt enim cunctæ a cauto Ioue dies
Prima,dies ſacra eſt,quartaq; & ſeptima.
Ipſa enĩ prima Apollinẽ genuit latona,aurea mittentẽ ia
Octauus deinde,ac nonus duo menſis dies (cula.

ἠοῦς ἀεξομένοιο, βροτήσια ἔργα πένεσθαι·
ἐν δεκάτῃ δὲ δυωδεκάτῃ τ' ἄμφω γε μὲν ἐσθλαί
ἡ μὲν, ὄϊς πείκειν. ἡ δ' εὔφρονα καρπὸν ἀμᾶσθαι.
ἡ δὲ δυωδεκάτη τῆς ἑνδεκάτης μέγ' ἀμείνων.
τῇ γάρ τοι νεῖ νήματ' ἀερσιπότητος ἀράχνης
ἤματος ἐκ πλείου. ὅτε τ' ἴδρις σωρὸν ἀμᾶται,
τῇ δ' ἱστὸν στήσαιτο γυνὴ, προβάλοιτό τε ἔργον.
μηνὸς δ' ἱσταμένου τρισκαιδεκάτην ἀλέασθαι
σπέρματος ἄρξασθαι. φυτὰ δ' ἐνθρέψασθαι ἀρίστη.
ἕκτη δ' ἡ μέσση μάλ' ἀσύμφορός ἐστι φυτοῖσι.
ἀνδρογόνος δ' ἀγαθή κούρῃ δ' οὐ σύμφορός, ἐστὶν
οὔτε γενέσθαι πρῶτ' οὔτ' ἄρ γάμου ἀντιβολῆσαι.
οὐδὲ μὲν ἡ πρώτη ἕκτη κούρῃ γε γενέσθαι]
ἄρμενος. ἀλλ' ἐρίφους τάμνειν καὶ πώεα μήλων.
σηκόν τ' ἀμφιβαλεῖν ποιμνήϊον ἤπιον ἦμαρ
ἐσθλὴ δ' ἀνδρογόνος. φιλέει δέ τε κέρτομα βάζειν
ψεύδεά θ' αἱμυλίους τε λόγους κρυφίους τ' ὀαρισμούς
μηνὸς δ' ὀγδοάτῃ κάπρον καὶ βοῦν ἐρίμυκον
ταμνέμεν. οὐρῆας δὲ δυωδεκάτῃ ταλαεργούς.
εἰκάδι δ' ἐν μεγάλῃ πλέῳ ἤματι ἵστορα φῶτα
γείνασθαι. μάλα γάρ τε νόον πεπυκασμένος ἐστίν.
ἐσθλὴ δ' ἀνδρογόνος δεκάτῃ. κούρῃ δέ τε τετράς
μέσση. τῇ δέ τε μῆλα καὶ εἰλίποδας ἕλικας βοῦς
καὶ κύνα καρχαρόδοντα καὶ οὐρῆας ταλαεργούς
πρηΰνειν, ἐπὶ χεῖρα τιθείς. πεφύλαξο δὲ θυμῷ
τετράδ' ἀλεύασθαι φθίνοντος θ' ἱσταμένου τε
ἄλγεα θυμοβορεῖν. μάλα γάρ τι τετελεσμένον ἦμαρ
ἐν δὲ τετάρτῃ μηνὸς ἄγεσθαι δ' ἐς οἶκον ἄκοιτιν

Egregij ſunt pro faciendo humano opere,
V ndecimus & duodecimus ambo pariter boni,
Hic tondendis ouibus, Ille metendo fructu.
Duodecimus autem undecimo longe eſt melior.
Ille ad torquendũ ſtamina conducit ex altiſſimo araneæ,
Eodem formicæ aceruum ingentem accumulant,
Eodem texat mulier, opus proponat,
Conſtante iam menſe fuge tertiumdecimũ,
Ad ſpargenda ſemina, ſed ad trãſplantãdũ is eſt optim⁹,
Sextadecima dies inutilis prorſus eſt plantis,
Maſculis generãdis bona, inutilis puellis, arũ petẽdos,
Neq; ad generationẽ idonea eſt, neq; ad thalamos nupti
Sextæ autẽ prima ps nõ admodũ eſt ad puellas pariẽdas
V tilis, ſed ad hedos caſtrãdos, gregemq; ouium,
Ac mãdram uallo circũdãdã paſtorali, placid⁹ ille ẽ dies,
Bonus eſt maſculorũ partus. ſolent tunc pferri conuitia,
Mendacia, ſermones blandi, occultaq; fiunt adulteria,
Octaua menſis die, hircos ac mugientem iuuencum
Caſtramus, duodecima uri capiuntur ad laborem.
V igeſimus autem dies plenus, uiro idonea eſt ſapienti
Naſcendo, impenſe enim mente ornatus eſt.
Cõueniẽs deinde maſculi generatio decia eſt, puellę q̃rta
Media, Illa etiã oues ſimul ac ſylueſtres boues coerce,
Canesq; acutis dentibus ac hemiones
Doma, manũq; impone, hæc curato & in aĩm recondito,
Quartam fuge corrupti iam atq; adulti menſis,
Doloribus paſcitur, omnino abſoluta dies,
In quarta autem die menſis ducito domũ uxorem.

οἰωνοὺς κρίνας οἱ ἐπ' ἔργμασι τούτῳ ἄριστοι
πέμπτας δ' ἐξαλέασθαι, ἐπεὶ χαλεπαί τε καὶ αἰναί.
ἐν πέμπτῃ γάρ φασιν ἐριννύας ἀμφιπολεύειν
ὅρκον γιννυμένας τὸν, ἔρις τέκε πῆμ' ἐπιόρκοις.
μέσσῃ δ' ἑβδομάτῃ δημήτερος ἱερὸν ἀκτὴν
εὖ μάλ' ὀπιπεύοντα εὐοχάλῳ ἐν ἀλωῇ
βάλλειν. ὑλοτόμον τε ταμεῖν θαλαμήια δοῦρα
νήιά τε ξύλα πολλά, τὰ τ' ἄρμενα νηυσὶ πέλονται
τετράδι δ' ἄρχεσθαι νῆας πήγνυσθαι ἀραιάς.
εἰνὰς δ' ἡ μέσση ἐπὶ δείελα λώϊον ἦμαρ.
πρωτίστη δ' εἰνὰς παναπήμων ἀνθρώποισιν,
ἐσθλὴ μὲν γὰρ τ' ἥδε φυτεύειν ἠδὲ γενέσθαι
ἀνέρι τ' ἠδὲ γυναικί. καὶ οὔποτε πάγκακον ἦμαρ
παῦροι δ' αὖτ' ἴσασι τρισεινάδα μηνὸς ἀρίστην
ἄρξασθαί τε πίθου. καὶ ἐπὶ ζυγὸν αὐχένα θεῖναι
βουσὶ καὶ ἡμιόνοισι καὶ ἵπποις ὠκυπόδεσσι
νῆα πολυκλήϊδα θοὴν εἰς οἴνοπα πόντον
εἰρύμεναι. παῦροι δέ τ' ἀληθέα κικλήσκουσιν
τετράδι δ' οἶγε πίθον. περὶ πάντων ἱερὸν ἦμαρ
μέσσῃ. παῦροι δ' αὖτε μετ' εἰκάδα μηνὸς ἀρίστην
ἠοῦς γινομένης, ἐπὶ δείελα δ' ἐστὶ χερείων.
αἵδε μὲν ἡμέραι εἰσὶν ἐπιχθονίοις μέγ' ὄνειαρ
αἱ δ' ἄλλαι μετάδουποι. ἀκήριοι οὔτι φέρουσαι.
ἄλλος δ' ἀλλοίην αἰνεῖ, παῦροι δέ τ' ἴσασιν.
ἄλλοτε μητρυιὴ πέλει ἡμέρη. ἄλλοτε μήτηρ.
τάων εὐδαίμων τε καὶ ὄλβιος. ὃς τάδε πάντα
εἰδὼς, ἐργάζηται ἀναίτιος ἀθανάτοισιν
ὄρνιθας κρίνων καὶ ὑπερβασίας ἀλεείνων.

τέλος.

Auguria diſcerne quę ad negocia tractanda ſūt optima,
Quintas fuge moleſtæ enim ſunt & graues.
Aiunt enim in quinta luſtrare furias,
Periuria ulciſcentes, quod ex contentiōe ortum eſt,
Media hebdomada ſacrum cęreris fructum
Bene tritum in complanata area
Proijce, cæde ligna ad thalamum,
Multasq; ad ratem arbores, quæq; apta ſunt nauibus,
Quarta autem incipe naues conſtruere graciles,
Noua uero media circa crepuſculum bona eſt,
Prima autem noua oīno hominibus eſt innocua,
Bona ad plantationem, aut ad generandum
Maſculum puellamue, neq; unq; eſt p̄rſus pernitioſa,
At pauci norunt tertiā noui menſis eſſe optimam,
Incipe tunc cados, iugumq; ceruici impone,
Bobus atq; mulis equiſq; feſtinis pedibus,
Nauem pluriū clauorū celerem in pontum
Trahe, pauci aūt ſunt q̄ uera hæc ſuo nomine uocant,
Quarta aperi cadum; ſacer hic per oīa eſt dies
Media, pauci aūt rurſus poſt uiceſimū mēſis boni ſunt
Mane, poſt meridiem peiores ſunt,
Hæ autem dies mortalibus magno ſunt emolumento,
Illæ aūt aliæ minime ſunt fatales, necquicq; afferunt,
Alter hanc laudat alter illam, pauci tamen ſapiunt,
Aliquādo nouerca fit dies, nōnunq; mater,
Felix autem eſt quiſquis omnia hæc
Norit, operabitur enim Dijs gratus,
Auſpicia diſcernens, nec unq; præuaricabitur.

Finis.